

378.124

ว 2677

ว. 6

การศึกษาผู้ใหญ่ในสถาบันอุดมศึกษา : วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์
ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ

ปริญญานิพนธ์

ของ

วรรณ วิไลรัตน์

20 เม.ย. 2535

ห้องสมุดบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สิงหาคม 2528

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

177383

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำคณิศรและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

..... ประธาน

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยดีเพราะความช่วยเหลือและแนะนำอย่าง
ดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ ประธานควบคุมการวิจัย และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์เชิษรศรี วิวิธสิริ กรรมการควบคุมการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ
เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.เสาวนีย์ เสนาสุ ที่ได้ให้คำแนะนำที่เป็น
ประโยชน์ ขอขอบคุณ คุณสมบัติ สกุนตะเสถียร และ คุณวิวรรณ อัมอรมณ ที่ได้
ช่วยเหลือและแนะนำในเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

ขอขอบคุณคณาจารย์และนิสิตภาคสมทบรุ่นที่ 11 และ 12 คณะศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2527 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลิตศึกษา ที่ได้ให้ความร่วมมือ
ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์
และเป็นพิเศษสำหรับอาจารย์ยงยุทธ วิไลรัตน์ ที่ได้ให้กำลังใจและช่วยเหลือด้วยดีจน
ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

บรรดา วิไลรัตน์

1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
	สมมติฐานในการศึกษา	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่	8
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดี	10
	เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน..	15
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	23
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	23
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	24
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
	การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้	28
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	32
	การวิเคราะห์ข้อมูล	32
	คุณลักษณะส่วนตัวของนิสิต	33

การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตามทัศนะของ นิสิตภาคสมทบ โดยส่วนรวม	34
เปรียบเทียบทัศนะของนิสิตภาคสมทบเพศชายและหญิง ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละคาน	42
เปรียบเทียบทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการ สอนของอาจารย์ในแต่ละคาน	44
เปรียบเทียบทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละคาน	49
สรุปข้อคิดเห็นอื่น ๆ จากคำถามปลายเปิด	57
5 สรุป อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	59
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	59
กลุ่มตัวอย่าง	59
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	60
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
อภิปรายผล	64
ขอเสนอแนะ	70
บรรณานุกรม	71
ภาคผนวก	77

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาเอก	24
2	คุณลักษณะส่วนหัวของนิสิต์แบบสอบถาม	33
3	วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเป็นรายบ้านและรายข้อ ของพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ทั้ง 5 บ้าน ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ โดยส่วนรวม	35
4	ค่าสถิติพื้นฐานและค่า $t - test$ เพื่อทดสอบความแตกต่าง ในทัศนะของนิสิตภาคสมทบเพศชายและหญิง ที่มีต่อการ การสอนของอาจารย์ในแต่ละบ้าน	42
5	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทัศนะของนิสิตที่มีอายุต่างกัน ต่อการพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละบ้าน	45
6	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่าง ในทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ในแต่ละบ้าน	46
7	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของนิสิตภาคสมทบ ที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในบ้าน แรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน	47
8	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทัศนะของนิสิตภาคสมทบ ที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในบ้าน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน	48
9	ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทัศนะของนิสิตที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อการพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละบ้าน	49

10	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่าง ในทักษะของนิสิตที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์ในแต่ละด้าน	52
11	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบ ที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านการเตรียมและการสอน	53
12	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบ ที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน	54
13	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบ ที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในกานปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน	55
14	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบ ที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	56

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

๑	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตชายและนิสิตหญิง ที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน	43
---	--	----

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่รัฐนำไปใช้ในการพัฒนาประเทศ เพราะไม่ว่าจะเป็นการศึกษาระดับใดก็ตาม ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาประเทศด้วยกันทั้งสิ้น การดำเนินงานทางการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน อยู่ในสภาวะที่กำลังเร่งรัดพัฒนาอย่างเต็มที่ เพื่อให้สอดคล้องกับการขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งในด้านการเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม

การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการพัฒนาประเทศได้เป็นอย่างดี เพราะสถาบันอุดมศึกษามีภารกิจโดยตรงในการผลิตบุคลากร เพื่อออกไปปฏิบัติงานตามสาขาวิชาชีพต่าง ๆ ในระดับผู้นำ หรือ หัวหน้างาน จะเห็นได้ว่า ความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติจะเป็นไปได้ก็เพียงใต้นั้น ย่อมต้องอาศัยสถาบันอุดมศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่ง (อนันต์ ศรีโสภณ 2522 :1) ด้วยเหตุนี้รัฐจึงเร่งระดมสรรพกำลังสำหรับจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นทั้งในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ ซึ่งถือว่าการลงทุนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นกำลังสำคัญของประเทศ

ในปัจจุบัน สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่งได้จัดหลักสูตรพิเศษและภาคสมทบขึ้น ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคคลทั่วไปได้ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ เพิ่มเติมให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อนำไปใช้พัฒนาอาชีพและการงาน โดยเฉพาะการศึกษาภาคสมทบ ระดับปริญญาตรี ได้รับความนิยมน้อย่างกว้างขวางจากผู้ที่ต้องการศึกษาเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและเพิ่มวุฒิให้สูงขึ้น

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา เป็นสถาบันหนึ่งที่จัดการศึกษาภาคสมทบ ระดับปริญญาตรี มาตั้งแต่ยังเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ได้เริ่มรับนิสิตภาคสมทบรุ่นแรกเมื่อ พ.ศ. 2513 และได้ดำเนินการต่อเนื่องกันมาจนกระทั่งปัจจุบัน โดยมีจุด

ประสงค์เพื่อส่งเสริมวิชาชีพและวิทยฐานะของครูอาจารย์ทั้งหลาย พร้อมกันนี้ มหาวิทยาลัยยังได้ใช้สถานที่เรียน คณาจารย์ และอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ นอกเหนือจากการใช้ผลิตบัณฑิตในภาคปกติอีกด้วย

การศึกษาภาคสมทบเพื่อให้ปริญญาแก่บุคคลภายนอก จัดเป็นการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียนรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า การศึกษาผู้ใหญ่ในระดับอุดมศึกษา (University Adult Education) หรือการศึกษาต่อเนื่อง (Continuing Education) ผู้เรียนส่วนมากเป็นผู้ใหญ่ที่ประกอบอาชีพแล้ว และแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งพื้นฐานทางการศึกษา **ประสบการณ์** ตลอดจนนิสัยใจคอและความคิดเห็น (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ 2518 : 2) จึงเป็นการยากอย่างยิ่งสำหรับอาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถและภูมิหลังของผู้เรียน

อาจารย์เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงทางด้านการเรียนการสอน จึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพ เพราะอาจารย์เป็นกาวใจสำคัญของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะต้องเป็นผู้นำทั้งด้านความคิดและวิทยาการต่าง ๆ (อุทุมพร ทองอุไทย 2523 : 1) ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงจำเป็นต้องปรับปรุงวิธีสอน และเทคนิคการสอน ให้มีประสิทธิภาพและทันสมัยอยู่เสมอ

นักการศึกษาหลายท่านได้มีความคิดเห็นสอดคล้องตรงกันว่า การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ก็ตามในทางการศึกษาจะไม่บรรลุผลได้เลย ถ้าอาจารย์ยังคงแสดงพฤติกรรมในทางการสอนที่ไม่มีประสิทธิภาพ (เจริญ นิลินทร์ 2523 : 1) ยิ่งถ้าหากอาจารย์ไม่ได้รับการฝึกฝนมาอย่างเพียงพอแล้ว มาตรฐานการสอนย่อมตกต่ำลงอย่างแน่นอน (Peter. 1963 : 313) สำหรับการสอนระดับปริญญาภาคสมทบซึ่งผู้เรียนอยู่ในวัยผู้ใหญ่ และมีความแตกต่างกันกว้างกลาวแล้วนั้น อาจมีปัญหาคานอาจารย์ผู้สอน ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการฝึกฝนและเคยชินกับการสอนผู้เรียนที่เป็นเยาวชนหรือวัยรุ่นจนปลาย ซึ่งอาจไม่เข้าใจลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนซึ่งเป็นผู้ใหญ่ได้

ข้อวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับคุณภาพการสอนในสถาบันอุดมศึกษามีมานานัปการ จากข้อวิจารณ์ของ ทวีป อภิสิทธิ์ (2524 : 20) กล่าวว่า อาจารย์ในมหาวิทยาลัย

ส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนที่ไม่เหมาะสมกับระดับและวัยของผู้เรียน โดยยังยึดมั่นอยู่กับรูปแบบและวิธีสอน เช่น เกี่ยวกับที่ใช้สอนนักเรียนในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา พฤติกรรมการสอนส่วนใหญ่ยังคงยึดถือวิธีการบรรยาย เน้นแต่ความรู้และความจำเป็นสำคัญ ซึ่งทำให้การเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมกมาย นอกจากนี้ การสอนยังไม่ใส่ใจส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น ด้วยตนเอง เช่น มีการจำกัดความคิดและการกระทำของผู้เรียน เป็นต้น

ด้วยเหตุที่การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยยังมีสิ่งที่ยับยั้งว่าคงพร่องอยู่ไม่น้อย ฉะนั้น การแสวงหาแนวทางที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึง เป็นสิ่งที่จะต้องทำอย่างต่อเนื่องกันไป

ในการพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการสอนของอาจารย์นั้น จำเป็นที่จะต้องทราบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เสียก่อน เพื่อที่จะปรับปรุงได้อย่างถูกต้อง พจน ะเพียรชัย (2517 : 27) ให้ความเห็นว่า ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการสอนของอาจารย์ เพื่อช่วยให้ค่าเนิการสอนบรรลุผลตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษานั้น วิธีการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์สอนอยู่ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา จึงมีความสนใจที่จะวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสอนสำหรับนิสิตภาคสมทบ ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษานักใหญ่ประเภทหนึ่ง เพื่อให้ทราบสถานภาพการสอนของอาจารย์ และสามารถใช้เป็นข้อมูลมาประกอบการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ รวม 5 คาน ดังนี้

1.1 ภาวนคุณลักษณะส่วนตัว

1.2 ภาวนการเตรียมและการสอน

1.3 ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน

1.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน

1.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่มีเพศ อายุ และวิชาเอกต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะให้ประโยชน์ดังนี้

1. อาจารย์ได้ทราบความคิดเห็นของนิสิตภาคสมทบ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ และจะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมการสอนที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

2. ผู้บริหารและอาจารย์สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีขอบเขตดังต่อไปนี้

1. ประชากร

ประชากรในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ นิสิตภาคสมทบรุ่นที่ 11 และ 12 ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ปีการศึกษา 2527 จำนวน 757 คน ที่เรียนอยู่ในวิชาเอก 5 วิชา คือ พลศึกษา สุขศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คัดเลือกมาจากประชากรในข้อ 1 ซึ่งแบ่งกลุ่มมาร้อยละ 50 ของแต่ละวิชาเอกทั้ง 5 วิชา วิธีสุ่มเลือกตามบัญชีรายชื่อ นิสิตใน

แต่ละวิชาเอก คัดเลือกรายชื่อมาหนึ่งคน วนหนึ่งคน ตั้งแต่รายชื่อหมายเลขต้นถึงคนสุดท้าย และไคกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 380 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของนิสิตในกลุ่มตัวอย่าง ไคแก่

3.1.1 เพศ แบ่งเป็น

- ชาย
- หญิง

3.1.2 อายุ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

- ต่ำกว่า 25 ปี
- ระหว่าง 25 - 30 ปี
- 30 ปีขึ้นไป

3.1.3 วิชาเอก แบ่งออกเป็น 5 วิชา คือ

- พลศึกษา
- สุขศึกษา
- ภาษาไทย
- วิทยาศาสตร์
- สังคมศึกษา

3.2 ตัวแปรตาม ไคแก่ ทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์รวม 5 ด้าน ดังนี้

3.2.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว

3.2.2 ด้านการเตรียม และการสอน

3.2.3 ด้านแรงจูงใจและการ เสริมแรงทางการเรียน

3.2.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับผู้เรียน

3.2.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้ความหมายของคำที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นที่เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น จึงกำหนดความหมายของคำที่ใช้ดังต่อไปนี้

1. การศึกษาภาคสมทบ หมายถึง การจัดการเรียนการสอนนอกเวลาราชการ ในระดับปริญญาตรี โดยเปิดเรียนตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ เวลา 17.00 – 20.00 น. บริการการศึกษาดังกล่าว จัดเป็นการศึกษาผู้ใหญ่ในระดับอุดมศึกษาประเภทหนึ่ง

2. อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ประจำในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ที่ทำการสอนนิสิตภาคสมทบ ปีการศึกษา 2527

3. นิสิต หมายถึง นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคสมทบ รุ่นที่ 11 และ 12 ระดับปริญญาตรี ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ในปีการศึกษา 2527

4. ทัศนะของนิสิต หมายถึง ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์โดยส่วนรวมนิสิตเคยเรียนด้วยตั้งแต่ได้เข้ามาศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย จนกระทั่งถึงปัจจุบัน โดยไม่เจาะจงการสอนในชั่วโมงใดชั่วโมงหนึ่ง หรือวิชาใดวิชาหนึ่ง โดยเฉพาะ

5. พฤติกรรมการสอน หมายถึง กิจกรรม หรือพฤติกรรมที่อาจารย์แสดงออกมาในขณะทำการสอน โดยมุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่สามารถสังเกต เห็นได้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ

5.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่แสดงออกมาในขณะการสอน ซึ่งแต่ละพฤติกรรมเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพของอาจารย์ที่ดี เช่น แต่งกายสุภาพเรียบร้อย มีอารมณ์มั่นคง มีความยุติธรรม

5.2 ด้านการเตรียมและการสอน หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่แสดงออกถึงความพร้อมในขณะทำการสอน มีความสามารถในการนำเข้าสู่บทเรียน การเสนอเนื้อหาในบทเรียน วิธีดำเนินการสอนและการจัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

5.3 ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมของอาจารย์ที่ใช้ดึงดูดความสนใจ หรือโน้มน้าวจิตใจของผู้เรียนให้จดจ่ออยู่ในบทเรียน และการส่งเสริมกำลังใจให้แก่ผู้เรียน

5.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน หมายถึง พฤติกรรมของครูผู้สอน ที่แสดงถึงการให้ความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน เพื่อให้สถานการณ์การเรียนการสอนในห้องเรียนดำเนินไปอย่างเป็นกันเองมากขึ้น เช่น การให้ความเป็นกันเองกับผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น

5.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่อาจารย์ใช้พิจารณาความก้าวหน้าและความสามารถของผู้เรียน ตลอดจนพิจารณาอาจารย์ผู้สอนเอง เพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้เรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สมมติฐานในการศึกษา

1. นิสิตภาคสมทบเพศชายและเพศหญิง มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน
2. นิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. นิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารังนี้ ได้นำเสนอตามลำดับ
ดังต่อไปนี้

1. จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่
2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดี
3. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ด้านจิตวิทยา
การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ เนื่องจากผู้ใหญ่แตกต่างจากเด็กหลายประการ เช่น ผู้ใหญ่มีความ
พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ไ้มากกว่าเด็ก ปกครองตนเองได้ สนใจเรียนรู้ในสิ่งที่
สามารถใชประโยชน์ได้ทันที นอกจากนี้ ผู้ใหญ่ยังผ่านประสบการณ์มากและนานพอสมควร
จนกระทั่งเกิดความรู้สึกฝังแน่นในจิตใจ ดังนั้น การที่จะปรับเปลี่ยนความคิดและความ
รู้สึกของผู้ใหญ่ให้ยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ในเวลาอันรวดเร็ว เช่น เกี่ยวกับการเรียนรู้ของเด็ก
จึงเป็นการยากอย่างยิ่ง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ใหญ่ก็มีความสามารถที่จะเรียนรู้ได้ ดังที่
มานท กาลละก็ (กรมสามัญศึกษา 2517 : 97 - 102) ได้กล่าวถึงหลักการ
เรียนรู้ของผู้ผู้ใหญ่ไว้ว่า ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะมีอายุมากเพียงใด ก็สามารถที่จะเรียนรู้ได้ผลดี
แต่การเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้นจะต้องเรียนตามวิธีการของเขา ซึ่งแตกต่างไปจากวิธีการ
ของเด็ก คือ ผู้ใหญ่จะเรียนได้ก็เมื่อเขาต้องการเรียน เขาจะเรียนเฉพาะสิ่งที่เขามี
ความรู้สึกว่ามีความจำเป็น การเรียนรู้โดยการกระทำเป็นวิธีการที่ดีสำหรับผู้ใหญ่ จุด
ศูนย์กลางของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่อยู่ที่ปัญหา และปัญหาเหล่านั้นจะต้องเป็นความจริง
ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่เป็นกันเอง และการสอนผู้ใหญ่ควรใช้วิธีการหลาย ๆ
อย่าง

โมห์มัท อับดุลกาเดร์ (กรมสามัญศึกษา 2517 : 19) ได้กล่าวว่า
 "เมื่อเราสอนเด็ก เราจะต้องคำนึงถึงร่างกายและสมองของเด็กที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา
 เต็มที่ แต่เมื่อเราสอนผู้ใหญ่จะต้องคำนึงถึงความเสื่อมทางร่างกายของผู้ใหญ่ด้วย"

ธอร์นไดค์ (กรมสามัญศึกษา 2517 : 73 อ้างอิงมาจาก Thorndike.
 n.d.) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ พบว่า ผู้ใหญ่สามารถ
 เรียนได้ดีกว่าเด็ก ความสามารถในการเรียนของผู้ใหญ่ จะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงวัย
 หนุ่มสาว และจะมีความสามารถสูงสุดเมื่ออายุประมาณ 20 ปี หลังจากนั้นสองสามปี
 ก็จะมีเสื่อมลงตามลำดับ ส่วนการศึกษาของ ลอร์จ (กรมสามัญศึกษา 2517 : 74
 อ้างอิงมาจาก Lorge.n.d.) พบว่า ความเสื่อมที่ลดลงตามลำดับนั้น เป็นความเสื่อม
 ในเรื่องของความเร็ว ไม่ใช่เสื่อมในด้านความสามารถ หมายความว่า เมื่อคนใดมี
 ความสามารถในการเรียนในอัตราเท่าใดแล้ว จะยังคงมีความสามารถที่จะเรียนได้ใน
 ทุก ๆ อย่าง ตามความสามารถในอัตราเดิม

โรเจอร์ส (สุวัจน์ วัฒนวงศ์ 2524 : 61 - 62 อ้างอิงมาจาก
 Rogers.n.d.) ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับบทบาทของครูที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ว่า จะต้อง
 เปลี่ยนสภาพจากความเป็น "ครู" ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ และ
 บทบาทของผู้อำนวยความสะดวกคือ จะต้องเปลี่ยนฐานะของตนเองมาเป็นสมาชิกคนหนึ่ง
 ของกลุ่ม ช่วยให้เกิดความมุ่งหมายในการเรียนอย่างชัดเจน เป็นผู้ช่วยสร้างบรรยากาศ
 ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ดำเนินการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้เรียน
 นำประสบการณ์ของผู้เรียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน เป็นต้น

โนลส์ (สุวัจน์ วัฒนวงศ์ 2524 : 57 - 59 อ้างอิงมาจาก Knowles.
 n.d.) ได้สรุปทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ไว้หลายประการ เช่น ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดี
 เมื่อเขาต้องการเรียนและมีความสนใจ ให้ผู้ใหญ่เป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน
 ประสบการณ์ของผู้ใหญ่เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ผู้ใหญ่ต้องการเป็นผู้นำตนเอง และ
 มีความแตกต่างระหว่างบุคคล

เบอร์เกวิน (Bergevin. 1967 : 124) ให้ความสำคัญเห็นเกี่ยวกับลักษณะการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่สำคัญ คือ พฤติกรรมของผู้ใหญ่สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วในสถานการณ์หนึ่ง ต้องการเรียนรู้ในสิ่งที่แปลกและใหม่เสมอ ผู้ใหญ่มีประสบการณ์ที่อาจนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ และผู้ใหญ่ต้องการให้มีโอกาสแสดงออกในทางสร้างสรรค์บ้าง

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของครูที่ดี

นักการศึกษาต่างยอมรับว่า การสอนนับเป็นศิลปะที่ยากและลึกซึ้งที่สุดในกระบวนการศาสตร์ทั้งหลาย ซึ่งในปัจจุบันการสอนนับว่าเป็นงานหลักของสถาบันการศึกษา เป็นงานที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นไปตามเป้าหมายของการศึกษาในแต่ละระดับ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของโดยตรงและทำหน้าที่สอนก็คือ ครูหรืออาจารย์นั่นเอง

นักการศึกษาเป็นจำนวนมากจึงได้สนใจศึกษาค้นคว้าวิธีสอนและเทคนิคการสอนใหม่ ๆ มาใช้อยู่เสมอ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงสภาพการเรียนการสอน โดยเฉพาะตัวครูจะต้องได้รับการปรับปรุงเป็นอันดับแรก เพราะคุณลักษณะและพฤติกรรม การสอนบางประการของครูอาจารย์ จะส่งผลต่อความสำเร็จของผู้เรียน ได้มีผู้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับคุณลักษณะ ของครูดังนี้

ริชชี (Richey. 1958 : 52) กล่าวว่า การสอนจะเกิดประสิทธิภาพสูงได้ อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีความรู้ในวิชาการ ความรู้ในตัวผู้เรียน กระบวนการเรียน การสอน อุปกรณ์และสภาพการณ์ต่าง ๆ เพื่อทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างดีที่สุด

พีค (Peik. 1949 : 37 - 38) ได้รวบรวมลักษณะของครูที่ดี 10 ประการ ได้แก่ ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจ ความมั่นคงทางอารมณ์ ความสามารถประจำตัวที่ดี เก่ง ความรู้ทางวิชาการ ศึกษา การค้นคว้าแสวงหาความรู้อยู่เสมอ ความคล่องแคล่วว่องไว การมีวิจาร์ณญาณและไตร่ตรองด้วยความยุติธรรม ความเข้าใจในหลักการฝึกหัดให้นักเรียน เป็นพลเมืองดี และการส่งเสริมให้นักเรียนนิยมในระบอบประชาธิปไตย

คาร์ช และคนอื่น ๆ (Karch and others. 1956 : 19 - 23)
ทำการวิเคราะห์หาข้อสรุป พบว่า คุณสมบัติที่ดีของครูมี 5 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับ
นักเรียน ด้านการสอน ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านคุณสมบัติเฉพาะและลักษณะทาง
ด้านความเข้าใจและสนใจปัญหาของนักเรียน

ส่วนคุณลักษณะของครูที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ นั้น โรเจอร์ส (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์
2524 : 61 อ้างอิงมาจาก Rogers.n.d.) ได้กล่าวว่า ครูควรจะเป็นผู้อำนวย
ความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ และคุณลักษณะของผู้อำนวยความสะดวกก็คือ จะต้องให้
ความไว้วางใจและยอมรับ ยกย่องผู้เรียน มีความจริงใจต่อผู้เรียน มีความเข้าใจและ
เห็นใจ รวมทั้งการรับฟังผู้เรียนแสดงความคิดเห็น

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูซึ่งไรอันส์ และคนอื่น ๆ (Ryans
and others. 1960 : 82) ได้รวบรวมพฤติกรรมของครูที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ ได้ดังนี้

พฤติกรรมที่ดี

- ช่วยเหลือปัญหาส่วนตัวของนักเรียน
เท่า ๆ กับปัญหาการเรียน
- ยกย่องชมเชยผู้ที่ทำงานดี
- ยอมรับว่านักเรียนสามารถทำงาน
ยาก ๆ ได้
- ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียน
- เตรียมการสอนเป็นอย่างดี
- มีการยืดหยุ่นจากการสอนไม่เป็นไป
ตามแผน

พฤติกรรมที่ไม่ดี

- สนใจเฉพาะด้านการเรียนของนักเรียน
- ไม่มีการยกย่องหรือปรับปรุงผู้เรียน
ให้ดีขึ้น
- ไม่เชื่อในความสามารถของผู้เรียน
- ใช้ความคิดของตนเองเป็นใหญ่
- มั่นทนกำลังใจนักเรียน
- ไม่เตรียมการสอน
- ต้องสอนตามแบบแผน

พฤติกรรมที่ดี

- ยอมรับในความแตกต่าง ของนักเรียน
แต่ละคน
- ใช้อุปกรณ์การสอนที่กระตุ้นให้นักเรียน
สนใจ
- ใช้สาริตและการอธิบายช่วยให้เกิด
การเรียนรู้อย่างแจ่มแจ้ง
- ให้คำชี้แจงอย่างแจ่มชัด
- สนับสนุนให้นักเรียนแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
และประเมินผลด้วยตนเอง
- มีระเบียบวินัย
- ให้ความช่วยเหลือนักเรียนด้วยความ
จริงใจ
- ตั้งตัวอยู่เสมอ
- สนใจตัวนักเรียนและกิจกรรมของ
ชั้นเรียน
- ระวัง
- ควบคุมตัวเองได้ ไม่ฝึกหวังง่าย
- มีอารมณ์ขัน
- ยอมรับเมื่อทำงานผิด
- ไม่ลำเอียงหรือสนใจเฉพาะนักเรียน
บางคน
- มีความอดทน
- มีความเข้าใจนักเรียน
- แสดงความเป็นเพื่อนและสุภาพต่อ
นักเรียน

พฤติกรรมที่ไม่ดี

- ไม่คำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน
- ใช้วัสดุและวิธีสอนที่ไม่น่าสนใจ
- การสาริตและการอธิบายไม่ชัดเจน
- ให้คำชี้แจงอย่างคลุมเครือ
- ไม่ให้โอกาสนักเรียนทำงาน และ
ประเมินผลด้วยตนเอง
- ทำอะไรตามใจชอบ
- ให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างเสียไม่ได้
- ทำทางหยอเยาะ เบื่อหน่าย
- ไม่สนใจตัวนักเรียนและกิจกรรมของ
ชั้นเรียน
- อารมณ์ไม่ดี เห็นทุกอย่างเศร้าไปหมด
- ควบคุมตัวเองไม่ได้ โกรธง่าย
- เคร่งขรึม
- ไม่ยอมรับความผิดของตน
- ลำเอียง สนใจเฉพาะนักเรียนบางคน
- ทอดนอ อ่อนแอ
- ขาดความเมตตากรุณา
- ไม่ให้ความสนิทสนมกับนักเรียน

สำหรับนักการศึกษาของไทยได้แสดงความคิดเห็น และมีผลงานวิจัยเกี่ยวกับ
คุณลักษณะของครูที่ดีไว้ดังนี้

สุรินทร์ สรสิริ (2521 : 14 - 17) ได้ให้ความคิดเห็นว่า ครูยุคใหม่
ซึ่งเป็นครูบุคลิกศาสตร์และเทคโนโลยีก้าวหน้า มีความจำเป็นจะต้องมีความสามารถ
ในการสอน โดยจะต้องควบคุมการสอนในห้องเรียนให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย
ครูจะต้องมีทักษะและกลวิธีต่าง ๆ ในการสอน นอกจากนั้นครูจะต้องเตรียมการสอนและ
อุปกรณ์ให้เหมาะสมกับบทเรียน รู้จักตกแต่งห้องเรียนให้มีบรรยากาศที่ดี ครูจะต้องเรียนรู้
และเข้าใจความแตกต่างของแต่ละคน

ส่วนคุณลักษณะของครูที่สอนในโรงเรียนผู้ใหญ่นายสามมุนี พุทธ เกษการณ
(2518 : 10 - 11) กล่าวว่า ครูต้องมีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา มีความรู้จิตวิทยา
การเรียนการสอนผู้ใหญ่ ความประพฤติดี มีศีลธรรม รู้จักวางตนอย่างเหมาะสม มีความ
รักและปรารถนาดีต่อศิษย์ มีความคิดสร้างสรรค์ เข้าใจหลักประชาธิปไตย มีอารมณ์ขัน
และสามารถจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้เป็นกันเอง

นอกจากข้อคิดเห็นของนักการศึกษาดังที่กล่าวมาแล้ว ยังมีผู้สนใจทำการศึกษา
เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูทั้งในด้านการสอนและด้านอื่น ๆ ดังนี้

มัทนา ปิยะมาดา (2511 : 96) ได้ทำการสำรวจคุณลักษณะของครูใน
จังหวัดพระนคร - ชนบุรี และจำแนกคุณลักษณะทางด้านการสอนออกเป็น 9 ลักษณะ คือ
ส่งเสริมให้กำลังใจและยกย่องชมเชยผู้เรียน เมตตากรุณา บุติธรรม บุคลิกดี สอนดี
มีเหตุผล มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้เรียน ให้ความอุปการะและคำปรึกษาแก่ผู้เรียน

ในการสำรวจคุณลักษณะของครูที่สังคมต้องการนั้น วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
(2518 : 70 - 94) ได้สอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่มีทั้งนักเรียน ครู และบุคลากร
จากเขตทุกเขตในกรุงเทพมหานคร จำนวน 756 คน พบว่า ส่วนใหญ่ชอบครูที่มีความรู้
กว้างขวางนอกเหนือวิชาที่ตนสอน และหาความรู้ให้ทันสมัยอยู่เสมอ สอนโดยคำนึงถึง
ความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการแนะนำช่วยเหลือเด็กเมื่อทำงานไม่ทันหรือทำงานไม่ถูก

เฉลียว บุรีภักดิ์ (2520 : 367 - 369) ได้สรุปลักษณะของครูไว้หลายประการ ในจำนวนนี้มีส่วนที่เกี่ยวกับการสอนอยู่มาก กล่าวคือ ครูที่คนชอบมากที่สุดคือ ครูที่เข้าใจสอน หน้าที่สำคัญของครูคือ การสอนการอบรมเด็ก การสอกลองความประพฤติ ลักษณะของครูดี นอกจากจะต้องประพฤติดี บุคิธรรม และมีมนุษยสัมพันธ์แล้ว ยังจะต้องรับผิดชอบการสอนและสอนที่ถูกต้องด้วย

จากคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะด้านการสอนที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่สอนต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา ลักษณะบางอย่างอาจจะเหมือนและต่างกับบางกับครูระดับอุดมศึกษา ซึ่งการศึกษาในแต่ละระดับย่อมมีเป้าหมายและวิธีดำเนินการต่าง ๆ เป็นแบบอย่างเฉพาะของตัวเอง สำหรับการบริหารงานในระดับอุดมศึกษา โดยเฉพาะในมหาวิทยาลัยมักจะให้อิสระแก่อาจารย์ ในการที่จะเลือกใช้พฤติกรรมการสอนของตนเองตามที่เห็นสมควร อันเป็นการให้เกียรติแก่อาจารย์ในระดับนี้ เพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีความรู้สูง มีความเชี่ยวชาญในวิชาการด้านต่าง ๆ เป็นอย่างดี ซึ่งอาจจะ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีผู้สนใจที่จะศึกษาคูณลักษณะของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยมีจำนวนน้อย มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์ในมหาวิทยาลัย ที่ควรนำมาเสนอ มีดังนี้

เมืองทอง แชนมณี (2519 : 100 - 103) ได้สรุปลักษณะของครูที่ดีตามความคิดเห็นของนิสิตแพทย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไว้ว่า ครูที่ดีจะต้องมีความรู้ในวิชาที่ตนรับผิดชอบและวิชาการด้านอื่น ๆ มีความสามารถและรับผิดชอบในการสอน มีบุคลิกดีและมีมนุษยสัมพันธ์

รพี สุวรรณฤษฎ และคนอื่น ๆ (2521 : 35 - 37) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตามความคาดหวังของนักศึกษา อาจารย์ และผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า คุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์เมื่อเรียงลำดับความสำคัญของคุณลักษณะต่าง ๆ แล้ว บุคคลทั้งสามกลุ่ม มีความเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มอาจารย์มีความเห็นว่าคุณลักษณะของอาจารย์ 3 ประการแรก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เป็นนักวิชาการ มีศีลธรรม และมีความสามารถในการสอน

ส่วนผู้บริหารมีความเห็นว่า อาจารย์ควรเป็นนักวิชาการ มีความสามารถในการสอน และมีศีลธรรม แต่นักศึกษามีความเห็นว่า อาจารย์ควรมีความสามารถในการสอน มีศีลธรรมและเป็นนักวิชาการ ดังนั้น ในทัศนะของบุคคลทั้งสามกลุ่ม "หน้าที่" ของอาจารย์คือ การประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษานั้นเอง

นอกจากนั้น สุทธิณี สารรัตน์ และคนอื่น ๆ (2525 : 53) ได้ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เกี่ยวกับลักษณะของอาจารย์ที่พึงปรารถนานั้น นักศึกษามีความเห็นว่า อาจารย์จะต้องมีเหตุผล ยุติธรรม และหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

อุทุมพร ทองอุไทย (2525 : 54) ได้ศึกษาลักษณะอาจารย์ในอุดมคติจากนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ความคิดเห็นของนิสิตในด้านการเรียนการสอนของอาจารย์มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่ออาจารย์ในอุดมคติ และต้องการอาจารย์ที่มีลักษณะต่าง ๆ ตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ มีการเตรียมการสอนดี มีความปรารถนาดีต่อนิสิตทั้งในและนอกห้องเรียน มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่ทันสมัยกว้างขวางและถูกต้อง ใช้ตัวอย่างเปรียบเทียบและความเป็นจริงในการอธิบายได้เหมาะสม บรรยายเรื่องที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ แม้ว่าจะนอกเหนือเนื้อหาวิชาก็ตาม ผลการวิจัยฉบับเดียวกันนี้ยังพบว่า ลักษณะการสอนที่ดีของอาจารย์ในอุดมคติของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ใช้ตัวอย่างเปรียบเทียบและความเป็นจริงในการอธิบายได้อย่างเหมาะสม มีการเตรียมการสอนดี มีความสนใจและสนุกกับการสอน ให้ความคิดใหม่ ๆ แก่นิสิต เพิ่มความสนใจให้กว้างขวางออกไป รุงใจให้นิสิตทำงานอย่างดีที่สุด

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

นอกจากคุณลักษณะของครูที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนแล้ว พฤติกรรมการสอนของครูก็มีความสำคัญอยู่มากเช่นกัน โดยเฉพาะการศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน จะส่งผลสะท้อนต่อการเรียนของนักเรียนมากที่สุด แฟลนเคอร์ส (Flanders.

1970 : 13 - 31) ได้กล่าวถึง รุมนงหมายที่สำคัญในการสังเกตและวิเคราะห์ พฤติกรรมการสอนในห้องเรียนไว้ดังนี้

- 1) เพื่อให้ครูพัฒนาพฤติกรรมและสามารถควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนเองได้
- 2) เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน กับผล การเรียนของนักเรียน
- 3) เพื่อช่วยให้นักเรียนปรับตัวได้ดีขึ้น
- 4) มุ่งศึกษาเฉพาะพฤติกรรมที่สังเกตได้

แฟลนเคอร์ส ได้สร้างเครื่องมือสำหรับบันทึกพฤติกรรมของครูและนักเรียนขึ้น เรียกว่า Flander's Interaction Analysis Categories หรือเรียกชื่อย่อว่า FIAC เครื่องมือที่แฟลนเคอร์สคิดขึ้นนี้ แม้จะได้รับการยอมรับว่าทำให้ระบบการสังเกต เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น เพราะไม่ได้ใช้ความรู้สึกส่วนตัวของผู้สังเกตที่ไม่มี หลักเกณฑ์แน่นอนเป็นเครื่องตัดสิน แต่เครื่องมือของแฟลนเคอร์สนี้ก็ยังคงศึกษาพฤติกรรมการสอนได้ในช่วงจำกัดคือ จะใช้สังเกตพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการพูดเท่านั้น ไม่สามารถ สังเกตพฤติกรรมอื่น ๆ ได้ทั้ง ๆ ที่ตามความเป็นจริงแล้วในกระบวนการสอนจะต้องมี พฤติกรรมหลาย ๆ อย่าง แต่ถึงอย่างไรก็ตาม ในวงการศึกษาก็ยังยอมรับว่าเครื่องมือ ของแฟลนเคอร์สนี้เป็นสิ่งหนึ่งที่จะใช้ศึกษาพฤติกรรมการสอนได้โดยนำไปประกอบกับวิธี การศึกษาแบบอื่น ๆ

เกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าเรื่องพฤติกรรมการสอนของครูนี้ ในปี ค.ศ. 1966 ศูนย์วิจัยและพัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ได้ริเริ่มศึกษาเกี่ยวกับความ สามารถของครูโดยตั้งเป็นโครงการมีชื่อว่า Appraisal Guide Revision ภายหลัง ได้ปรับปรุงเครื่องมือเพื่ออธิบายพฤติกรรมในห้องเรียนอย่างกว้างขวางและได้เปลี่ยนชื่อ โครงการใหม่เป็น A Taxonomy of Teaching Behaviors เครื่องมือนี้ประกอบด้วย ข้อความที่กล่าวถึงพฤติกรรมการสอนที่สามารถนำมาจัดลำดับได้ (Ratable) หรือนับจำนวนความถี่ได้ (Countable) จากการทดลองให้อาจารย์นิเทศจำนวน

18 คน เป็นผู้จัดกลุ่มข้อความเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนจำนวน 195 ข้อความ ปรากฏว่า อาจารย์ในเทศกส่วนมากจัดเป็น 15 - 20 กลุ่ม ต่อมาเจ้าหน้าที่ของศูนย์ การวิจัยและพัฒนาการสอนแห่งนี้ ได้พยายามปรับปรุงอีกครั้งจนจัดเป็นกลุ่มได้ 19 กลุ่ม คือ ด้านลักษณะส่วนตัวกับอาชีพ ด้านการพูดและแบบของภาษา ด้านการเตรียมการสอน ด้านการประเมินผล ด้านแรงจูงใจ ด้านวินัยในห้องเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับ นักเรียน ด้านการบรรยาย ด้านการถามตอบ ด้านการให้งานปฏิบัติ ด้านการใช้อุปกรณ์ ด้านการให้สิ่งเสริมกำลังใจ ด้านการทบทวน ด้านการถ่ายโยง ด้านการอนุมานกับการ แก้ปัญหา ด้านการอภิปราย ด้านการรายงาน ด้านการสอนให้เหมาะสมกับบุคคล และ ด้านทักษะทั่วไป (เสาวลักษณ์ สิงห์วงษา 2520 : 12 - 13)

ไอโวนนิส (Ioannis, 1968 : 25) ได้เสนอแนะว่า ความพยายาม ในการศึกษาและประเมินพฤติกรรมการสอนของครูนั้น นักวิจัยได้พยายามใช้วิธีการหลาย วิธี และอาจกล่าวได้ว่า แนวทางสำคัญที่สามารถนำไปใช้ในการศึกษาพฤติกรรม การสอนในห้องเรียนมี 4 ทางด้วยกันคือ

- 1) ศึกษาจากรายงานการประเมินผลของผู้บริหาร หรือศึกษานิเทศก์
- 2) จากการสังเกตของผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ
- 3) จากรายงานโดยตัวผู้สอนเอง
- 4) จากการประเมินของผู้เรียน

ในแต่ละวิธีที่กล่าวมานี้ อาจจะมีข้อดีและข้อเสียกับคนละทางแล้วแต่จุดมุ่งหมาย โอกาส และความสะดวกในการใช้ แต่วิธีที่นับว่าได้ผลดีที่สุด และมีความเชื่อมั่นที่สุดก็คือ การหาข้อมูลจากการให้ผู้เรียนเป็นผู้สังเกต หรือประเมินพฤติกรรมการสอนของครู เพราะผู้เรียนเป็นผู้ใกล้ชิด และมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการปฏิบัติงานของครู

จากการค้นคว้าและเสนอแนะ เกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมของครูในห้องเรียน โดยการประเมินของผู้เรียนในต่างประเทศมีที่น่าสนใจดังนี้

เอคเวอร์ค (Edward. 1954 : 39) ได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุที่ส่งผลต่อการออกกลางคันของนิสิต ที่มหาวิทยาลัยเซาท์เทิร์นอิลลินอยส์ และเพื่อประเมินผลการค้นคว้า อันเป็นแนวทางในการปรับปรุงคัดเลือกคนเข้าเรียน การให้บริการแนะแนว การจัดหลักสูตร นโยบายบริหารส่วนรวมและการสอน วิธีการค้นคว้ากระทำโดยส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตที่ออกจากมหาวิทยาลัยก่อนจะสำเร็จการศึกษาจำนวน 692 คน อีกทั้งรวบรวมรายละเอียดจากทะเบียนของมหาวิทยาลัย ผลการค้นคว้าสรุปความนึกเห็นของนิสิตต่อการปรับปรุงคณาจารย์ผู้สอนว่า ต้องการการสอนที่กระตุ้นให้ชวนเรียนมากขึ้น ต้องการมีความสัมพันธ์ที่เป็นกันเอง และเป็นส่วนตัวกับอาจารย์มากขึ้น ต้องการให้มีความสัมพันธ์วิชากับชีวิตประจำวันมากขึ้น

แมคเคซี และ โซโลมอน (McKeachie and Solomon. 1958 : 379 - 382) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้น กับการเลือกเรียนวิชาจิตวิทยาชั้นสูง (Advance Course) กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรีปีที่ 1 ของมหาวิทยาลัยมิชิแกน ใช้เวลาทดลองกับนิสิต 5 ภาคเรียน โดยการส่งแบบสอบถามให้นิสิตประเมินอาจารย์ เมื่อใกล้สิ้นภาคเรียนกับติดตามผลการเลือกเรียนของนิสิตเหล่านั้น จากการศึกษาพบว่า นิสิตที่ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ว่า การสอนที่มีประสิทธิภาพมีแนวโน้มในการเลือกเรียนวิชานั้นในชั้นสูงขึ้น ผลการศึกษานี้เป็นอุทธาหรณ์ใหญ่บริหารการศึกษาและครูสอน ได้เห็นความสำคัญของการปรับปรุงการสอน โดยวิธีศึกษาปัญหาและข้อคิดเห็นจากการประเมินของผู้เรียน วิธีนี้ยังให้ข้อมูลเพื่อการช่วยเหลือและการแนะแนวให้ผู้เรียนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้น การเรียนตกและการลาออกกลางคันก็ลดน้อยลง

โรไมน์ (Romine. 1974 : 139 - 143) ได้ศึกษาบรรยากาศเกี่ยวกับการสอนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้อีกขึ้น โดยการสำรวจความนึกเห็นจากอาจารย์และนิสิตคณะต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยโคโลราโด ผลปรากฏว่า บรรยากาศการสอนที่จะช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพนั้น แบ่งออกได้เป็น 6 กลุ่ม ดังนี้

- 1) ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน มีความกระตือรือร้นสนใจในวิชาที่ตนสอน
- 2) ด้านการจัดและเตรียมการสอน เช่น เตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในวิชาที่เรียน รวมทั้งแน่วแน่หนังสืออ้างอิงต่าง ๆ
- 3) ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมตามความตั้งใจจากวิชาที่ผู้เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียน ไม่ใช่เป็นเพียงผู้ฟังแต่เพียงอย่างเดียว
- 4) ด้านการเสนอเนื้อหา เช่น อธิบายชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด
- 5) ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางการเรียน เช่น เมื่อมีการทำรายงานหรือสอบ เมื่อตรวจเสร็จแล้ว ผู้สอนจะคอยรับแจ้งผลให้ผู้เรียนรู้ และมีการชี้แจงความว่าทำไมผลจึงเป็นเช่นนั้น
- 6) ด้านการช่วยเหลือผู้เรียนเพิ่มเติม เช่น มีการจัดเวลาเพื่อสอนผู้เรียนเป็นกลุ่มพิเศษ

ผลงานการวิจัยที่ทำการศึกษาโดยวิธีให้ผู้เรียนประเมินผลการสอนของอาจารย์ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งมีทั้งในวิทยาลัยครูและมหาวิทยาลัย สำหรับงานวิจัยในวิทยาลัยครูที่น่าสนใจมีดังนี้

กัทธา นิคมานนท์ (2521 : 48) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูจันทระเกษม โดยให้นิสิตจำนวน 847 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ในวิชาคณิตศาสตร์และวิชาภาษาอังกฤษ วิธีสอนที่ครูใช้มากที่สุด คือ การบรรยาย แต่เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมภายหลัง พฤติกรรมการประเมินผลการเรียนการสอน และด้านเสริมแรงทางการเรียนมีน้อยที่สุด สิ่งที่เป็นส่วนที่ที่สุดของอาจารย์ก็คือ คุณลักษณะส่วนตัว การใช้ภาษาและเสียง

ในเรื่องเดียวกันนี้ ประสงค์ แสงแก้ว (2521 : 54 - 56) ได้ศึกษาอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปาง ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ปฏิบัติอยู่จริง แตกต่างจากพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่นักศึกษาคาดหวัง เรียงลำดับจาก

มากไปหาน้อย คือ การประเมินผลการเรียนและข้อมูลย้อนกลับ การช่วยเหลือ
ผู้เรียนเพิ่มเติม การจัดเตรียมการสอน การใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน และ
การเสริมแรงทางการเรียน ส่วนนักศึกษาที่เรียนวิชาเอกต่างกันมีทัศนะต่อพฤติกรรม
การสอนของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

ทองคอง หงส์พันธุ์ (2524 : 99 - 100) ได้ศึกษาปัจจัยการเพิ่มแรงจูงใจ
ของนักศึกษาวิทยาลัยครูบุรีรัมย์ โดยใช้แบบสำรวจกับนักศึกษา จำนวน 1,150 คน ผล
การศึกษาพบว่า ปัจจัยในการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียน ได้แก่ คุณสมบัติของผู้สอน
วิธีสอน เนื้อหาวิชา การประเมินผลการเรียน และอุปกรณ์การสอน มีอิทธิพลแรงใจให้
นักศึกษาคตามกลุ่มวิชาเอกอยากเรียนไม่แตกต่างกัน

ทินกร นันธิโก (2526 : 36 - 37) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของ
อาจารย์วิทยาลัยครูจอมบึง จากทัศนะของครูประจำการ ผลการศึกษาพบว่า ครูประจำการ
ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกัน ในด้านการเสนอ
เนื้อหาและด้านการสร้างบรรยากาศในห้องเรียน โดยครูประจำการหญิงมีทัศนะต่อการ
ใช้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้านการเสนอเนื้อหาในการสอนสูงกว่าครูประจำการ
ชาย ส่วนครูประจำการชายมีทัศนะต่อการใช้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้านการ
สร้างบรรยากาศในห้องเรียนสูงกว่าครูประจำการหญิง

ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย
โดยการประเมินจากผู้เรียนที่น่าสนใจมีดังนี้

สมสร วงษ์น้อย (2518 : 49 - 51) ได้ศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการ
สอนด้านการบรรยายของอาจารย์ และวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอน
โดยนิสิตกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์แผนกวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร จำนวน 9 คน และนิสิตปริญญาตรีที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์กับอาจารย์ทั้งหมด
จำนวน 284 คน ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายไม่ได้เป็นผลของ
ความแตกต่างระหว่างเพศ ประสบการณ์ และสถาบันประสาทปริญญา แต่อาจเป็นบุคลิกภาพ
ส่วนตัวของอาจารย์แต่ละคน เท่านั้น เดียวกัน นิสิตที่มีเพศและผลการเรียนต่างกัน ส่วนใหญ่
ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

ปิ่นวดี จิระนราบุรุษ (2519 : 35) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์จำนวน 112 คน โดยให้olistทุกระดับชั้นที่เรียนกับอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 950 คน เป็นผู้ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ พบว่า อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนทั่วไป ด้านคุณลักษณะส่วนตัวมีปริมาณมากที่สุด รองลงไปเป็นด้านคุณภาพของภาษาและเสียง ด้านการเตรียมการสอน ด้านการเสนอเนื้อหา ด้านการควบคุมวินัย ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และด้านการกำหนดงาน ส่วนพฤติกรรมการสอนที่อาจารย์มีเป็นปริมาณน้อย คือ พฤติกรรมการสอนด้านแรงจูงใจ และการเสริมแรงทางการเรียน และไม่มีพฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผลการสอนน้อยที่สุด

สวัสดิ์ งามงอน (ม.ป.ป. : 101) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ ความทัศนะของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิบูลโลก ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการสอนทั่วไปที่อาจารย์ปฏิบัติในการสอนวิชาการสอนวิชาเอก พบว่า อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนทั่วไปแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ กล่าวคือ ในจำนวนการสอนรายวิชาทั้ง 9 รายวิชา มีอยู่ 4 รายวิชา ที่พฤติกรรมการสอนทั่วไปอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน รายวิชาทั้ง 4 ได้แก่ การสอนวิทยาศาสตร์ การสอนประวัติศาสตร์ การสอนภูมิศาสตร์ และการสอนสังคมศึกษา ส่วนในรายวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มีพฤติกรรมการสอน 3 ด้าน ที่อาจารย์ปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านคุณภาพของภาษา และเสียง ด้านลักษณะส่วนตัว และด้านการเตรียมการสอน นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ในรายวิชาการสอนภาษาไทย มีพฤติกรรมการสอน 2 ด้าน ที่อาจารย์ปฏิบัติอยู่ในระดับสูง ได้แก่ ด้านคุณภาพของภาษาและเสียง กับด้านลักษณะส่วนตัว นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ในรายวิชาการสอนฟิสิกส์ มีพฤติกรรมการสอนด้านเดียวที่อาจารย์ปฏิบัติอยู่ในระดับสูงคือ ด้านลักษณะส่วนตัว นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในรายวิชาการสอนคณิตศาสตร์ พฤติกรรมการสอนด้านการประเมินผลการสอนและการเรียนอยู่ในระดับต่ำ นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

นิโบล นิมกังรัตน และธนีน ๗ (2526:79) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอน
 ทั่วไปของอาจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามวัด
 พฤติกรรมการสอนทั่วไป กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ 90 คน นักศึกษาที่เรียนกับอาจารย์
 ในกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1,778 คน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์โดยส่วนรวมมีพฤติกรรม
 การสอนทั่วไปแต่ละด้านต่างกัน และส่วนมากจะสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง โดยที่มีพฤติกรรม
 การสอนด้านคุณลักษณะส่วนตัวมากที่สุด และมีปริมาณต่ำกว่าเกณฑ์ปานกลางทุกภาควิชา
 คือ ด้านการประเมินผลการสอนและการเรียน ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง
 กับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักศึกษาที่เคยมีประสบการณ์ทางอาชีพครู
 กับนักศึกษาที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางอาชีพครู ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการดำเนินการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีรายละเอียดที่จะเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ นิสิตภาคสมทบรุ่นที่ 11 และ 12 ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ปีการศึกษา 2527 จำนวน 757 คน ที่เรียนอยู่ในวิชาเอก 5 วิชา คือ พลศึกษา สุขศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คัดเลือกมาจากประชากรในข้อ 1 ซึ่งแบ่งกลุ่มมาร้อยละ 50 ของแต่ละวิชาเอกทั้ง 5 วิชา วิธีสุ่มเลือกตามบัญชีรายชื่อ นิสิต ในแต่ละวิชาเอก คัดเลือกรายชื่อมาหนึ่งคนเว้นหนึ่งคน ตั้งแต่รายชื่อหมายเลขต้นถึง คนสุดท้าย และได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 380 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามวิชาเอก

วิชาเอก	จำนวน	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
พลศึกษา	372	186
สุขศึกษา	210	105
ภาษาไทย	69	35
วิทยาศาสตร์	47	24
สังคมศึกษา	59	30
รวม	757	380

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทั้ง 5 คำน ซึ่งเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบ่งเป็น 5 ช่วงคะแนน เป็นแบบเลือกตอบและเติมข้อความในที่ว่าง ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างแบบสอบถามขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม

โดยให้นิสิตเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ○ ให้ตรงกับความเป็นจริงที่สุด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โปรดกาเครื่องหมาย	✓ ลง	○	ตามสถานภาพที่เป็นจริงของท่าน
(0)	เพศ	○	ชาย
		○	หญิง
(00)	อายุ	○	ต่ำกว่า 25 ปี
		○	ระหว่าง 25 - 30 ปี
		○	30 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

โดยให้นิสิตพิจารณาว่า อาจารย์ที่สอนใช้พฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อระดับใด ซึ่งในการพิจารณานี้ไม่ได้เจาะจงว่าเป็นอาจารย์ท่านใด แต่ประเมินอาจารย์ที่นิสิตเรียนด้วยโดยส่วนรวม นับตั้งแต่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา จนถึงปัจจุบัน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มีช่องให้ประเมินความรู้สึกหรือความคิดเห็น 5 ช่วงน้ำหนัก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้เขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนิสิตจำนวน 48 ข้อ คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว 10 ข้อ ด้านการเตรียมและการสอน 14 ข้อ ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน 9 ข้อ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน 7 ข้อ และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน 8 ข้อ ในตอนท้ายของคำถามแต่ละตอนเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ นอกเหนือจากที่มีในแบบสอบถาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบสอบถาม

การคุณลักษณะส่วนตัว

(0) แกร่งกายสุขภาพเรียบร้อย

(00) มีความมั่นใจในตนเอง

ฯลฯ

มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
.....				
.....				

ขอคิดเห็นอื่น ๆ

.....

.....

2. เกณฑ์การให้คะแนน

เนื่องจากข้อความในแบบสอบถาม เป็นข้อความมีลักษณะเชิงนิมิตทั้งสิ้น
ผู้วิจัยจึงกำหนดน้ำหนักคะแนนของแต่ละข้อเป็น 5 ระดับ ดังนี้

มากที่สุด	มีค่าคะแนน	5
มาก	มีค่าคะแนน	4
ปานกลาง	มีค่าคะแนน	3
น้อย	มีค่าคะแนน	2
น้อยที่สุด	มีค่าคะแนน	1

3. วิธีสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการสร้างเครื่องมือสำหรับใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
ตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษาคุณค่าเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ จากผลงานวิจัย ตำรา และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน และด้านการประเมินผล การเรียนการสอน โดยคำถามรวมทั้งสิ้น 48 ข้อ และในตอนท้ายของคำถามแต่ละตอนเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ศึกษาได้แสดงความคิดเห็น และขอเสนอแนะอื่น ๆ

4. การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาคุณภาพของ เครื่องมือดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิและคณะกรรมการที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบและแก้ไขส่วนในการเขียน เพื่อให้มีความเที่ยงตรงตามพฤติกรรมการสอนที่ต้องการจะวัด

4.2 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ โดยให้ผู้ศึกษาภาคสมทบที่ไม่ใช่ผู้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2527 จำนวน 40 คน เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อจากนั้นจึงนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม .93

4.3 นำแบบสอบถามที่ได้ทดลองใช้และตรวจแก้ไข จนถึงได้ความมีคุณภาพดีแล้ว ไปแจกให้ผู้ศึกษากลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ตอบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการขอเวลาในช่วงชั่วโมงสอนจากอาจารย์ผู้สอนนิสิตกลุ่มตัวอย่าง เพื่อแจกแบบสอบถามให้นิสิตกลุ่มตัวอย่างตอบภายในชั่วโมงนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูลเริ่มตั้งแต่วันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 และรวบรวมเสร็จสิ้นเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2527 ได้รับแบบสอบถามคืนทุกฉบับ รวมทั้งสิ้น 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และทุกฉบับมีความสมบูรณ์ที่จะทำการวิเคราะห์ได้

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

หลังจากนำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนแล้ว ได้นำคะแนนและข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. นับจำนวนความถี่ หากค่าเฉลี่ยของคำถามแต่ละข้อ และหากค่าเฉลี่ยการใช้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน เพื่อจัดอันดับค่าความสำคัญ โดยใช้เกณฑ์ประเมินค่าของ เบสต์ (Best. 1959 : 188 - 190)
2. คำนวณค่าสถิติพื้นฐานของข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าความแปรปรวน (S^2)
3. การทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน ตามทัศนะของนิสิตชายกับนิสิตหญิงภาคสมทบ โดยใช้ t - test
 - 3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุ และวิชาเอกต่างกัน โดยใช้ F - test
4. สรุปข้อเสนอแนะอื่น ๆ จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด ในตอนท้ายของคำถามแต่ละตอนที่นิสิตได้เสนอแนะมา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. คำนวณค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 การหาค่าเฉลี่ย ใช้สูตร (Ferguson. 1971 : 47)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ยของคะแนน
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

1.2 การหาความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (ลวัน สายยศ

2524 : 77)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ s แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนน

$\sum x^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร Alpha Coefficient

(Cronbach. 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum s_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ ใช้สูตร

(Ferguson. 1971 : 152)

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
	$\bar{X}_2$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
	S_1^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มสูง
	S_2^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของกลุ่มต่ำ
	n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มสูง
	n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มต่ำ

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย 2 กลุ่ม โดยใช้ t - test
ใช้สูตร (ควน สายยศ 2524 : 96)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t - distribution
	$\bar{X}_1$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	n_2	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

3.2 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยที่มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้

F - test

ไชสุทร (ลวน สายยศ 2524 : 108)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F - distribution

MS_b แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ความแปรปรวนภายในกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้สื่อความหมายได้ตรงกัน ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงเสนอ
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคน
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบที (t - distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการแจกแจงแบบเอฟ (F - distribution)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
q	แทน	ค่าที่จะพิจารณาใน q - statistic
$\bar{h}$	แทน	Harmonic Mean
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 6 ตอน ตามลำดับดังนี้

1. รายละเอียดเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม
2. การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ

โดยส่วนรวม

3. เปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบเพศชายและหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน
4. เปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน
5. เปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชา เอกต่างกันต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน
6. สรุปข้อคิดเห็นอื่น ๆ จากคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนตัวของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ และวิชาเอก

คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
1. <u>เพศ</u>		
- ชาย	187	49.21
- หญิง	193	50.79
รวม	380	100.00
2. <u>อายุ</u>		
- มากกว่า 25 ปี	202	53.16
- ระหว่าง 25 - 30 ปี	136	35.79
- 30 ปีขึ้นไป	42	11.05
รวม	380	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

คุณลักษณะของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
3. <u>วิชาเอก</u>		
— พลศึกษา	186	48.95
— สุขศึกษา	105	27.63
— ภาษาไทย	35	9.21
— วิทยาศาสตร์	24	6.32
— สังคมศึกษา	30	7.89
รวม	380	100.00

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ
โดยส่วนรวม

การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ โดยส่วนรวม จำแนกเป็น 5 ด้านคือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยใช้เกณฑ์ประเมินค่าตามข้อเสนอแนะของเบสท์ (Best. 1959 : 188 - 190) ดังนี้

- 1.00 - 1.49 หมายความว่า พฤติกรรมการสอนด้านนั้นน้อยที่สุด
- 1.50 - 2.49 หมายความว่า พฤติกรรมการสอนด้านนั้นน้อย
- 2.50 - 3.49 หมายความว่า พฤติกรรมการสอนด้านนั้นมีปานกลาง
- 3.50 - 4.49 หมายความว่า พฤติกรรมการสอนด้านนั้นมีมาก
- 4.50 - 5.00 หมายความว่า พฤติกรรมการสอนด้านนั้นมีมากที่สุด

การวิเคราะห์ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านและรายข้อของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
ทั้ง 5 ด้าน ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบโดยส่วนรวม

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	ข	น้อยที่สุด 1.00 - 1.49	น้อย 1.50 - 2.49	ปานกลาง 2.50 - 3.49	มาก 3.50 - 4.49	มากที่สุด 4.50 - 5.00
1. <u>การคุณลักษณะส่วนตัว</u>						
1. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	3.74					
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	3.91					
3. ปฏิบัติตนทอผู้เรียนด้วยความ จริงใจและยุติธรรม	3.39					
4. เข้าใจความแตกต่างระหว่าง บุคคลเกี่ยวกับความสามารถ ในการทำงาน ๆ ของผู้เรียน	3.17					
5. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้เรียน	3.52					
6. มีความรู้กว้างขวางและแม่นยำ ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	3.89					
7. ตั้งใจสอนและรักการสอน	3.64					
8. มีความสามารถในการถ่ายทอด เนื้อหาวิชา	3.63					
9. เป็นผู้ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนดี	3.52					
10. มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ ปัจจุบัน	3.81					
เฉลี่ยการคุณลักษณะส่วนตัว	3.62					

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	ขี	น้อยที่สุด 1.00 - 1.49	น้อย 1.50 - 2.49	ปานกลาง 2.50 - 3.49	มาก 3.50 - 4.49	มากที่สุด 4.50 - 5.00
2. <u>ด้านการเตรียมและการสอน</u>						
11. ชี้แจงแผนการเรียนการสอน ตลอดภาคเรียนให้ผู้เรียน ทราบ	3.84					
12. ให้ห้องสมุดจัดเตรียมเอกสาร ตำราและวัสดุต่าง ๆ ที่ได้ แนะนำให้ผู้เรียนใช้ประกอบ การเรียน	3.09					
13. จัดหาสื่อการสอนมาช่วย สอนได้สอดคล้องกับบทเรียน	2.83					
14. ให้ผู้เรียนเตรียมบทเรียนหรือ กนกความมาล่วงหน้า	3.07					
15. ใช้เทคนิควิธีการสอนหลาย แบบ	2.89					
16. เนื้อหาที่สอนเป็นความรู้ใหม่ และทันสมัย	3.31					
17. อธิบายหรือตอบข้อสงสัยได้ ละเอียดชัดเจน	3.46					
18. สอนให้ผู้เรียนรู้จักนำสิ่งที่เรียน ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อ ชีวิตประจำวัน	3.48					

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	ข	น้อยที่สุด 1.00 - 1.49	น้อย 1.50 - 2.49	ปานกลาง 2.50 - 3.49	มาก 3.50 - 4.49	มากที่สุด 4.50 - 5.00
19. สอนเนื้อหาวิชาติดต่อกันและมีลำดับขั้นตอนทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้	3.47					
20. ให้มีการอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	3.23					
21. ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล	3.14					
22. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มและรู้จักวิพากษ์วิจารณ์	3.17					
23. สรุปเนื้อหาสาระสำคัญทุกครั้งที่จบบทเรียน	3.01					
24. การมอบหมายงานให้แก่ผู้เรียนชัดเจนไม่คลุมเครือ	3.58					
25. เปลี่ยนงานเตรียมและการสอน	3.25					
3. <u>งานแรงจูงใจและการเสริมทางการเรียน</u>						
25. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง	3.32					
26. มีมุขตลกและกลวิธีต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน	3.13					

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	$\bar{x}$	น้อยที่สุด 1.00-1.49	น้อย 1.50-2.49	ปานกลาง 2.50-3.49	มาก 3.50-4.49	มากที่สุด 4.50-5.00
27. ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความ สนุกและสบายใจ	3.13					
28. มีวิธีพูดเพื่อให้ผู้เรียนเกิดขวัญ และกำลังใจในการเรียน	3.05					
29. รับฟังคำตอบและความคิดเห็น ของผู้เรียนด้วยความสนใจ	3.33					
30. ส่งเสริมหรือยกย่องชมเชย ผลงานของผู้เรียน	2.89					
31. นำผลงานความคิดเห็นของ ผู้เรียนมาสัมพันธ์กับการเรียน การสอน	2.85					
32. ผู้เรียนมีโอกาสเลือกทำงาน หรือคนควาหัวข้อที่ตนสนใจ	2.63					
33. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือ ปฏิบัติจริงมิใช่รับฟังแต่เพียง ทฤษฎี	2.90					
เฉลี่ยด้านแรงจูงใจและการเสริมแรง ทางการเรียน	3.03					

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	XI	น้อยที่สุด 1.00-1.49	น้อย 1.50-2.49	ปานกลาง 2.50-3.49	มาก 3.50-4.49	มากที่สุด 4.50-5.00
4. <u>ความสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน</u>						
34. สร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเองกับนักเรียน	3.40					
35. มีอารมณ์เย็นไมโกรธง่าย	3.61					
36. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	3.33					
37. มีความสุภาพและให้เกียรติแก่นักเรียน	3.68					
38. มีความเข้าใจและเห็นใจนักเรียน	3.29					
39. ให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนด้วยความเต็มใจ	3.35					
40. มีเวลาให้คำปรึกษาแก่นักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน	2.91					
เฉลี่ยความสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน	3.37					

ตาราง 3 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	$\bar{x}$	น้อยที่สุด 1.00-1.49	น้อย 1.50-2.49	ปานกลาง 2.50-3.49	มาก 3.50-4.49	มากที่สุด 4.50-5.00
5. <u>ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน</u>						
41. มีการติดตามผู้เรียนเพื่อวัด ความเข้าใจในเรื่องที่กำลัง เรียน	3.15					
42. ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผล การเรียนการสอนที่ผ่านมา	2.77					
43. มีการทดสอบย่อยอยู่เสมอ	2.71					
44. ตรวจและคืนงานแก่ผู้เรียน ทุกครั้งที่ทำ	2.62					
45. ให้ผู้เรียนมีโอกาสนประเมิน ผลงานของตนเอง	2.54					
46. ผู้เรียนได้รับรู้ผลการเรียน หรือการทำงานของตน	2.91					
47. สร้างแบบทดสอบที่ตรวจสอบ ความสามารถไม่ใช่ตรวจสอบ ความจำอย่างผิวเผิน	2.91					
48. ใช้วิธีการประเมินผลหลาย แบบ	2.90					
เฉลี่ยด้านการประเมินผลการเรียน การสอน	2.81					

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 3 สรุปได้ดังนี้

1. ค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ เป็นรายคำ พบว่า ทักษะของนิสิตภาคสมทบที่สูงกว่าระดับปานกลางมีอยู่ 4 คำ คือ คำ กำนคุณลักษณะส่วนตัว ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับปานกลาง มี 4 คำ คือ คำ การเตรียมและการสอน ($\bar{X} = 3.25$) คำ แรงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ($\bar{X} = 3.03$) คำ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับผู้เรียน ($\bar{X} = 3.37$) และคำ การประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.81$)

2. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอน ของอาจารย์เป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางที่สูงกว่าระดับปานกลางมี 12 ข้อ ดังนี้ คำ กำนคุณลักษณะส่วนตัวมี 8 ข้อ ได้แก่ แดงกายสุขภาพเรียบร้อย ($\bar{X} = 3.74$) มีความเชื่อมั่นในตนเอง ($\bar{X} = 3.91$) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.52$) มีความรู้กว้างขวางและแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.89$) ตั้งใจสอนและรักการสอน ($\bar{X} = 3.64$) มีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา ($\bar{X} = 3.63$) เป็นผู้ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.52$) และมีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ($\bar{X} = 3.81$) คำ การเตรียมและการสอนมี 2 ข้อ ได้แก่ ชี้แจงแผนการเรียนการสอน ตลอดจนการเรียนใหญ่เรียนทราบ ($\bar{X} = 3.84$) และ การมอบหมายงานให้แก่ผู้เรียน ชักชวนไม่คลุมเครือ และคำ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับผู้เรียน มี 2 ข้อ ได้แก่ มีอารมณ์เป็นไมเกรงง่าย ($\bar{X} = 3.61$) และ มีความสุภาพและให้เกียรติแก่ผู้เรียน ($\bar{X} = 3.68$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบเพศชายและหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน

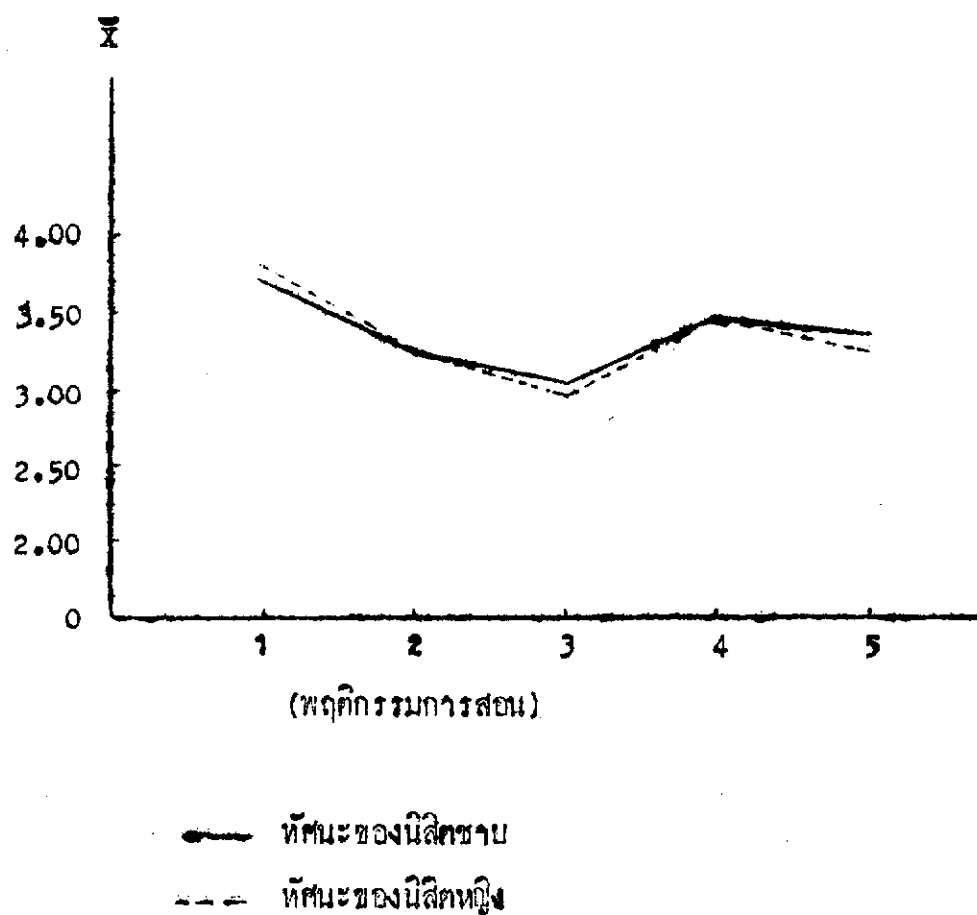
การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบเพศชายและหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "นิสิตภาคสมทบเพศชายและเพศหญิง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน" ผลการเปรียบเทียบแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐาน และค่า t - test เพื่อทดสอบความแตกต่างในทักษะของนิสิตภาคสมทบเพศชายและหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	นิสิตชาย (N = 187)		นิสิตหญิง (N = 193)		t
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD	
1. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว	3.62	0.43	3.63	0.45	-0.25
2. ด้านการเตรียมและการสอน	3.25	0.50	3.25	0.51	0.00
3. ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน	3.03	0.55	3.02	0.62	0.17
4. ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน	3.36	0.55	3.36	0.70	0.00
5. ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน	3.27	1.20	3.25	1.22	0.17

ค่า t (df = 378) ระดับความเชื่อมั่น .05 = ± 1.96

เพื่อให้เห็นการเปรียบเทียบชัดเจนยิ่งขึ้น จึงนำค่าเฉลี่ยของทักษะของนิสิตภาคสมทบชายและหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน แสดงในภาพที่ 1

ภาพประกอบ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนักชกชายและนักชกหญิง ที่มีต่อการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน

การทดสอบจากตาราง 4 และภาพประกอบ 1 พบว่า นักชกชายกับนักชกหญิง มีทักษะต่อการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 เปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอน
ของอาจารย์ในแต่ละงาน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน ซึ่งแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ นิสิตกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี ระหว่าง 25 - 30 ปี และ 30 ปีขึ้นไป ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านคุณลักษณะส่วนตัว การเตรียมและการสอน ความแรงใจและการเสริมแรงทางการเรียน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "นิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละงานแตกต่างกัน" ในตาราง 5 และ 6 ต่อไปนี้ แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน และการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ตามลำดับ

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทักษะของนิสิตที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอน
ของอาจารย์ในแต่ละด้าน

พฤติกรรมการสอน/กลุ่มอายุ	ค่าสถิติพื้นฐาน		
	N	$\bar{X}$	SD
1. <u>ความถูกต้องของส่วนตัว</u>			
- ต่ำกว่า 25 ปี	202	3.63	0.46
- 25 - 30 ปี	136	3.58	0.41
- 30 ปีขึ้นไป	42	3.74	0.42
2. <u>การเตรียมและการสอน</u>			
- ต่ำกว่า 25 ปี	202	3.28	0.49
- 25 - 30 ปี	136	3.18	0.51
- 30 ปีขึ้นไป	42	3.38	0.47
3. <u>ความแรงใจและการเสริมแรงทางการเรียน</u>			
- ต่ำกว่า 25 ปี	202	3.03	0.53
- 25 - 30 ปี	136	2.95	0.66
- 30 ปีขึ้นไป	42	3.23	0.56
4. <u>การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน</u>			
- ต่ำกว่า 25 ปี	202	3.32	0.64
- 25 - 30 ปี	136	3.32	0.61
- 30 ปีขึ้นไป	42	3.65	0.59
5. <u>การประเมินผลการเรียนการสอน</u>			
- ต่ำกว่า 25 ปี	202	3.40	1.31
- 25 - 30 ปี	136	3.10	1.16
- 30 ปีขึ้นไป	42	3.10	0.61

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างในทัศนะ
ของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน

กลุ่มพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม		ภายในกลุ่ม		F
	SS	MS	SS	MS	
1. ด้านคุณลักษณะ ส่วนตัว	91.10	45.55	7272.11	11.29	2.36
2. ด้านการเตรียม และการสอน	275.03	137.52	18374.33	48.74	2.82
3. ด้านแรงจูงใจและ การเสริมแรงทาง การเรียนรู้	202.50	101.25	10442.58	27.70	3.66 *
4. ด้านปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูผู้สอน กับนักเรียน	197.50	98.75	7191.50	19.08	5.18 **
5. ด้านการประเมิน ผลการเรียน การสอน	532.76	266.38	34697.71	92.04	2.89

ค่า F (2, 377) ระดับความเชื่อมั่น .05 = 3.02 และ .01 = 4.66

ผลการทดสอบจากตาราง 6 พบว่า นิสิตที่มีอายุต่างกันมีทัศนคติต่อการสอนของอาจารย์ในด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับค่าที่ทัศนคติของนิสิตแต่ละกลุ่มอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญมี 2 ค่า คือ ค่าความแรงของใจและการเสริมแรงทางการเรียน และค่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน ซึ่งได้นำค่าสถิติของทั้ง 2 ค่านี้ ไปทดสอบด้วย q -statistic เพื่อดูว่า กลุ่มใดแตกต่างจากกลุ่มใดต่อไป จึงผลการเปรียบเทียบในตาราง 7 - 8

ตาราง 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทัศนคติของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกันต่อการสอนของอาจารย์ในด้านความแรงของใจและการเสริมแรงทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	25 - 30 ปี ค่ากว่า 25 ปี 30 ปีขึ้นไป		
		26.59	27.27	29.10
25 - 30 ปี	26.59	-	0.68	2.56 **
ค่ากว่า 25 ปี	27.27		-	1.83
30 ปีขึ้นไป	29.10			-

	r	2	3
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q.99 (r, 377)	3.64	4.12
	q.99 (r, 377)	2.11	2.39

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 7 พบว่า นิสิตกลุ่มอายุ 30 ปีขึ้นไป มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในก้นแรงจริงใจและการเสริมแรงทางการเรียน สูงกว่าทักษะของนิสิตกลุ่มอายุ 25 - 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระหว่างกลุ่มอายุ 30 ปีขึ้นไปกับต่ำกว่า 25 ปี และระหว่างกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี กับ 25 - 30 ปี ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในก้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	ต่ำกว่า 25 ปี	25 - 30 ปี	30 ปีขึ้นไป
		23.24	23.25	25.55
ต่ำกว่า 25 ปี	23.24	—	0.01	2.31**
25 - 30 ปี	23.25		—	2.30**
30 ปีขึ้นไป	25.55			—

	r	2	3
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q.99 (r, 377)	3.64	4.12
	q.99 (r, 377)	1.75	1.98

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 8 พบว่า นิสิตกลุ่มอายุ 30 ปีขึ้นไป มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในก้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน สูงกว่าทักษะของนิสิตกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และ 25 - 30 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระหว่างกลุ่มอายุ 25 - 30 ปี กับต่ำกว่า 25 ปี ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 5 เปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละท่าน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการเปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มี 5 วิชา คือ พลศึกษา สุขศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในค่านคุณลักษณะส่วนตัว การเตรียมและการสอน ความแรงใจและการเสริมแรงทางการเรียน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และความสามารถประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นการทดสอบสมมติฐานที่ว่า "นิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละท่านแตกต่างกัน" ในตาราง 9 และ 10 ต่อไปนี้ แสดงค่าสถิติพื้นฐานของคะแนน และการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ตามลำดับ

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนทักษะของนิสิตที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละท่าน

พฤติกรรมการสอน / วิชาเอก	ค่าสถิติพื้นฐาน		
	N	$\bar{X}$	SD
1. <u>ค่านคุณลักษณะส่วนตัว</u>			
- พลศึกษา	186	3.60	0.46
- สุขศึกษา	105	3.66	0.44
- ภาษาไทย	35	3.61	0.36
- วิทยาศาสตร์	24	3.76	0.40
- สังคมศึกษา	30	3.55	0.43

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน / วิชาเอก	ค่าสถิติพื้นฐาน		
	N	$\bar{x}$	SD
2. <u>งานการ เตรียมและการสอน</u>			
— พลศึกษา	186	3.27	0.53
— สุขศึกษา	105	3.26	0.47
— ภาษาไทย	35	3.25	0.45
— วิทยาศาสตร์	24	3.40	0.45
— สังคมศึกษา	30	3.05	0.48
3. <u>งานแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน</u>			
— พลศึกษา	186	3.01	0.59
— สุขศึกษา	105	3.00	0.59
— ภาษาไทย	35	3.04	0.56
— วิทยาศาสตร์	24	3.46	0.55
— สังคมศึกษา	30	2.81	0.51
4. <u>งานปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน</u>			
— พลศึกษา	186	3.29	0.65
— สุขศึกษา	105	3.35	0.56
— ภาษาไทย	35	3.52	0.53
— วิทยาศาสตร์	24	3.94	0.55
— สังคมศึกษา	30	3.14	0.63

ตาราง 9 (ต่อ)

พฤติกรรมการสอน / วิชาเอก	ค่าสถิติพื้นฐาน		
	N	$\bar{X}$	SD
5. <u>งานการประเมินผลการเรียนการสอน</u>			
– พลศึกษา	186	3.60	1.54
– สุขศึกษา	105	3.29	0.55
– ภาษาไทย	35	2.72	0.65
– วิทยาศาสตร์	24	3.42	0.47
– สังคมศึกษา	30	2.86	0.61

ตาราง 10 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างในทัศนะ
ของนิสิตที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละงาน

กลุ่มพฤติกรรม	ระหว่างกลุ่ม		ภายในกลุ่ม		F
	SS	MS	SS	MS	
1. การแสดงลักษณะส่วนตัว	85.26	21.32	7277.95	19.41	1.10
2. การเตรียมและ การสอน	369.43	92.36	12546.93	33.46	2.76
3. ความแรงจิตใจและการ เสริมแรงทางการเรียน	486.61	121.65	10158.47	27.09	4.49
4. การปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ครูผู้สอนกับผู้เรียน	556.35	139.09	6832.65	18.22	7.63
5. การประเมินผล การเรียนการสอน	2149.19	537.30	15679.60	41.81	12.85

ค่า F (4, 375) ระบุกับความเชื่อมั่น .05 = 2.39 และ .01 = 3.36

ผลการทดสอบจากตาราง 10 พบว่า นิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้านการจัดลักษณะส่วนตัว แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านการเตรียมและการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนอีก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอนนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สำหรับในด้านการที่ทัศนะของนิสิตแต่ละวิชาเอกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทั้ง 4 ด้านนี้ ให้นำไปทดสอบด้วย q - statistic เพื่อดูว่ากลุ่มใดแตกต่างจากกลุ่มใดต่อไป ถึงผลการเปรียบเทียบในตาราง 11 - 14

ตาราง 11 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้านการเตรียมและการสอน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	สังคมศึกษา ภาษาไทย สุขศึกษา พลศึกษา วิทยาศาสตร์				
		42.63	45.51	45.68	45.72	47.67
สังคมศึกษา	42.63	—	** 2.88	* 3.05	* 3.09	** 5.04
ภาษาไทย	45.51		—	0.17	0.21	2.16
สุขศึกษา	45.68			—	0.04	1.99
พลศึกษา	45.72				—	1.95
วิทยาศาสตร์	47.67					—

	r		2	3	4	5
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q.95 (r, 375)	2.77	3.31	3.63	3.86	
	q.95 (r, 375)	2.19	2.61	2.87	3.05	
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q.99 (r, 375)	3.64	4.12	4.40	4.60	
	q.99 (r, 375)	2.88	3.25	3.48	3.63	

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 11 ไม่พบความแตกต่างเกี่ยวกับทักษะของนิสิต
ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านการเตรียมและการสอน ระหว่างนิสิตวิชาเอก
ภาษาไทย สุขศึกษา พลศึกษา และวิทยาศาสตร์ แต่ทักษะของนิสิตทั้ง 4 วิชาเอกนี้
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า นิสิตวิชาเอกสังคมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบที่เรียน
วิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้านการตั้งใจและการเสริมแรง
ทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	สังคมศึกษา สุขศึกษา พลศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์				
		25.27	27.03	27.13	27.37	31.13
สังคมศึกษา	25.27	—	1.76	1.86	2.10	5.86**
สุขศึกษา	27.03		—	0.10	0.34	4.10**
พลศึกษา	27.13			—	0.24	4.00**
ภาษาไทย	27.37				—	3.76**
วิทยาศาสตร์	31.13					—

r		2	3	4	5
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q.99 (r, 375)	3.64	4.12	4.40	4.60
	q.99 (r, 375)	2.33	2.64	2.82	2.94

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 12 พบว่า ทักษะเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอน
ของอาจารย์ในค่านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ของนิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์
มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทักษะของนิสิตวิชาเอกอื่น ๆ ทั้ง 4 วิชาเอก ซึ่งได้แก่ สังคมศึกษา
สุขศึกษา พลศึกษา และภาษาไทย ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
แต่ในระหว่างทักษะของนิสิต 4 วิชาเอกดังกล่าว ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติ

ตาราง 13 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบที่เรียน
วิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในกานปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอน
กับผู้เรียน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}$	สังคมศึกษา พลศึกษา สุขศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์				
		22.00	23.03	23.46	24.66	27.58
สังคมศึกษา	22.00	—	1.03	1.46*	2.66**	5.58**
พลศึกษา	23.03		—	0.43	1.63*	4.55**
สุขศึกษา	23.46			—	1.20	4.12**
ภาษาไทย	24.66				—	2.92**
วิทยาศาสตร์	27.58					—

r			2	3	4	5
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q.95	(r, 375)	2.77	3.31	3.63	3.86
	q.95	(r, 375)	1.19	1.42	1.56	1.66
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q.99	(r, 375)	3.64	4.12	4.40	4.60
	q.99	(r, 375)	1.57	1.77	1.89	1.98

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 13 พบว่า นิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยของทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน สูงกว่านิสิตวิชาเอกอื่น ๆ ทั้ง 4 วิชาเอก ซึ่งได้แก่ สังคมศึกษา พลศึกษา สุขศึกษา และภาษาไทย วิชาเอกภาษาไทยสูงกว่าสังคมศึกษา และพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษา สูงกว่าสังคมศึกษา แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างวิชาเอกภาษาไทยกับสุขศึกษา สุขศึกษากับพลศึกษา และพลศึกษากับสังคมศึกษา

ตาราง 14 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบที่เรียน วิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้านการประเมินผลการเรียน การสอน

กลุ่มตัวอย่าง	$\bar{x}$	ภาษาไทย สังคมศึกษา สุขศึกษา วิทยาศาสตร์ พลศึกษา				
		21.74	22.87	26.33	27.38	28.83
ภาษาไทย	21.74	—	1.13	4.59**	5.64**	7.09**
สังคมศึกษา	22.87		—	3.46*	4.51**	5.96**
สุขศึกษา	26.33			—	1.05	2.50
วิทยาศาสตร์	27.38				—	1.45
พลศึกษา	28.83					—

r			2	3	4	5
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q.95	(r, 375)	2.77	3.31	3.63	3.86
	q.95	(r, 375)	2.74	3.28	3.59	3.82
$\sqrt{\frac{MS_w}{n}}$	q.99	(r, 375)	3.64	4.12	4.40	4.46
	q.99	(r, 375)	3.60	4.08	4.36	4.55

ผลการวิเคราะห์จากตาราง 14 พบว่า นิสิตวิชาเอกพลศึกษา วิทยาศาสตร์ และสุขศึกษา มีค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านการประเมินผล การเรียนการสอน สูงกว่าของนิสิตวิชาเอกสังคมศึกษาและภาษาไทย ความแตกต่าง ดังกล่าว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นระหว่างสุขศึกษากับสังคมศึกษา เท่านั้น ที่แตกต่างกันที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างวิชาเอกพลศึกษา วิทยาศาสตร์ และสุขศึกษา และระหว่างวิชาเอกสังคมศึกษากับภาษาไทย

ตอนที่ 6 สรุปข้อคิดเห็นอื่น ๆ จากคำถามปลายเปิด

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ได้จากคำถามปลายเปิด ในเนื้อหาของแบบสอบถามแต่ละตอน แสดงจำนวนผู้ให้ข้อคิดเห็นในแต่ละข้อ ตามลำดับ จากมากไปหาน้อย ดังต่อไปนี้

6.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว โค้ดแก่

- อาจารย์ใช้เวลาสอนไม่ค่อยตรงต่อเวลา	16 คน
- ใช้อารมณ์มากเกินไป	14 คน
- มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้	12 คน
- ไม่ค่อยสนใจให้การอบรมด้านคุณธรรม	7 คน
- สอนหลายวิชาเกินไป	6 คน

6.2 ด้านการเตรียมและการสอน โค้ดแก่

- ห้องสมุดมีหนังสือน้อยและบริการยังไม่ดี	42 คน
- สอนโดยวิธีบรรยาย มีการอภิปรายกลุ่มน้อย	36 คน
- สอนเร็วและใช้ภาษาต่างประเทศมากเกินไป	33 คน
- สื่อการสอนมีน้อย และไม่ทันสมัย	26 คน
- ควรจัดหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียน	6 คน

6.3 ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ได้แก่

- ไม่ค่อยให้นิสิตมีโอกาสเสนอแนะความคิดเห็น 38 คน
- ไม่ยอมรับสภาพความเป็นจริงของนิสิต 34 คน
- เชนงวอกกับเวลาเรียนของนิสิตมากเกินไป 22 คน
- เอาคะแนนมาบังคับผู้เสีย 21 คน
- หองน่าสกปรก น้ำไม่ค่อยไหล 20 คน
- พูกรูถูกเหยียดหยาม 18 คน
- หองเรียนรอนอบอ้าว อากาศไม่ดี 8 คน

6.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ได้แก่

- ในคอนท้ายชั่วโมง อาจารย์และนิสิตได้สนทนากันบ้าง 28 คน
- ติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษาฯ 26 คน
- นิสิตต้องการเข้าร่วมกิจกรรมของมหาวิทยาลัย 18 คน
- อาจารย์ปฏิบัติตนต่อนิสิตไม่เสมอภาคกัน 10 คน

6.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่

- มีอคติต่อนักเรียน ใช้ความสนิทสนมส่วนตัวในการประเมินผล 42 คน
- ชอบทดสอบเน้นในเรื่องความจำมากเกินไป 25 คน
- เมื่อสอบเสร็จแล้วควรแจ้งผลให้ทราบ 19 คน
- นิสิตไม่มีโอกาสประเมินผลตนเอง 13 คน
- มีปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลในวิชาที่มีผู้สอนหลายท่าน และนิสิตเรียนหลายกลุ่ม 11 คน

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พณิชยการ ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ ปีการศึกษา 2527 ขั้นตอนของการศึกษาและผลของการศึกษาสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ รวม 5 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน และ ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่มีเพศ อายุ และวิชาเอกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตภาคสมทบรุ่นที่ 11 และ 12 ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พณิชยการ ปีการศึกษา 2527 จำนวน 380 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของนิสิตภาคสมทบทั้งหมด และเรียนอยู่ในวิชาเอก 5 วิชา คือ พณิชยการ สุขศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่แสดงถึงทัศนะของนิสิตต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยส่วนรวม ที่นิสิตได้เรียนด้วย นับตั้งแต่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พณิชยการ จนถึงขณะที่ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามที่คณะ เกี่ยวกับพฤติกรรม การสอนของอาจารย์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของนิสิตที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ 5 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจ และการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และด้านการ ประเมินผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่ามี 5 ช่วงคะแนน ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ข้อคำถามทั้ง 5 ด้าน มีจำนวน 48 ข้อ และในตอนท้ายของแต่ละด้านเป็นคำถามปลายเปิด ให้ผู้ตอบได้เสนอแนะ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอเวลาในช่วงโมงสอนจาก อาจารย์ผู้สอนนิสิตในกลุ่มตัวอย่าง และแจกแบบสอบถามให้นิสิตตอบให้เสร็จสิ้นภายใน ช่วงโมงนั้น พร้อมทั้งรับคืนครบทุกฉบับรวมทั้งสิ้น 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และทุกฉบับสมบูรณ์ที่จะทำการวิเคราะห์ได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทาง สถิติค่าขนาดกลางต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หาค่าเฉลี่ยของคำถามแต่ละข้อ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อ ประเมินทักษะของนิสิตที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตชายและนิสิตหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน โดยใช้ $t - test$

3. วิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบทักษะของนิสิตที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน จำแนกตามอายุ และวิชาเอก โดยใช้ $F - test$ และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ $q - statistic$ ตามวิธีของ Newman - Kuel

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นรายด้าน พบว่า ทักษะของนิสิตภาคสมทบที่สูงกว่าระดับปานกลางมีอยู่ 4 ด้าน คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ($\bar{X} = 3.62$) อยู่ในระดับปานกลางมี 4 ด้าน คือ ด้านการเตรียมและการสอน ($\bar{X} = 3.25$) ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ($\bar{X} = 3.03$) ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ($\bar{X} = 3.37$) และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.81$)
2. เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นรายข้อ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ที่สูงกว่าระดับปานกลางมี 12 ข้อ คือ ด้านคุณลักษณะส่วนตัวมี 8 ข้อ ไคแก่ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน มีความรูกว้างขวางและแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ตั้งใจสอนและรักการสอน มีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา เป็นผู้ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อการเรียนการสอนดี และ มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ด้านการเตรียมและการสอนมี 2 ข้อ ไคแก่ ชี้แจงแผนการเรียนการสอนตลอดภาคเรียนให้ผู้เรียนทราบ และ การมอบหมายงานให้แก่นักเรียนชัดเจนไม่คลุมเครือ ในด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนมี 2 ข้อ ไคแก่ มีอารมณ์เย็นไม่โกรธง่าย และมีความสุภาพและให้เกียรติแก่นักเรียน

3. การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบเพศชายและหญิง ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละคาบ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละคาบ พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 3 คาบ คือ คาบคุณลักษณะส่วนตัว คาบการเตรียมและการสอน และคาบการประเมินผลการเรียนการสอน ส่วนคาบแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียนกับคาบปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ สรุปได้ดังนี้

4.1 คาบแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน พบว่า นิสิตกลุ่มอายุ 30 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทักษะในคาบนี้สูงกว่ากลุ่มอายุ 25 - 30 ปี แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุ 30 ปีขึ้นไปกับต่ำกว่า 25 ปี และระหว่างกลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี กับ 25 - 30 ปี

4.2 คาบปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน พบว่า นิสิตกลุ่มอายุ 30 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของทักษะในคาบนี้สูงกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 25 ปี และ 25 - 30 ปี แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุ 25 - 30 ปี กับต่ำกว่า 25 ปี

5. การเปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละคาบ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในคาบคุณลักษณะส่วนตัว ส่วนในคาบการเตรียมและการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอีก 3 คาบ คือ คาบแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน คาบปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และคาบการประเมินผลการเรียนการสอนนั้น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อนำค่าเฉลี่ยในคาบที่แตกต่างกันไปทดสอบเป็นรายคู่ ปรากฏผลดังนี้

5.1 คาบการเตรียมและการสอน ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิต ระหว่างนิสิตวิชาเอกภาษาไทย สุขศึกษา พลศึกษา และวิทยาศาสตร์ แต่ทักษะของนิสิตทั้ง 4 วิชาเอกนี้ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า นิสิตวิชาเอกสังคมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.2 ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน พบว่า ทักษะของนิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทักษะของนิสิตวิชาเอกอื่น ๆ ทั้ง 4 วิชาเอก ซึ่งได้แก่ สังคมศึกษา สุขศึกษา พลศึกษา และภาษาไทย ความแตกต่างดังกล่าว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ในระหว่างทักษะของนิสิต 4 วิชาเอกดังกล่าว ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน พบว่า ทักษะของนิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยสูงกว่านิสิตวิชาเอกอื่น ๆ ทั้ง 4 วิชาเอก ซึ่งได้แก่ สังคมศึกษา พลศึกษา สุขศึกษา และภาษาไทย วิชาเอกภาษาไทยสูงกว่าสังคมศึกษาและพลศึกษา และวิชาเอกสุขศึกษาสูงกว่าสังคมศึกษา ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติแต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างวิชาเอกภาษาไทยกับสุขศึกษา สุขศึกษากับพลศึกษา และพลศึกษากับสังคมศึกษา

5.4 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า ทักษะของนิสิตวิชาเอกพลศึกษา วิทยาศาสตร์ และสุขศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าของนิสิตวิชาเอกสังคมศึกษาและภาษาไทย ความแตกต่างดังกล่าวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นระหว่างสุขศึกษากับสังคมศึกษา แตกต่างกันที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างวิชาเอกพลศึกษา วิทยาศาสตร์ และสุขศึกษา และระหว่างสังคมศึกษากับภาษาไทย

6. สรุปข้อคิดเห็นอื่น ๆ จากคำถามปลายเปิด

6.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ได้แก่ อาจารย์ออกบริการสังคมทั้งในและนอกประเทศมากเกินไป สอนวิชาที่ตนไม่ถนัด ไม่สนใจให้การอบรมในค่านคุณธรรม มีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาน้อย ไม่มีความจริงจัง ไม่ตรงต่อเวลา ใช้อารมณ์ ไม่มีเหตุผล สอนหลายวิชา นิสิตต้องเรียนควบทุกเทอม บางเทอมต้องเรียนกับอาจารย์คนเดียวกันถึง 2 วิชา ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

6.2 ด้านการเตรียมและการสอน ได้แก่ ห้องสมุดมีหนังสือน้อย ปิดบริการเร็ว และการบริการยังไม่ดีพอ สอนเร็วและสับสนยากต่อการเข้าใจ ใช้ภาษาต่างประเทศมากเกินไป สอนโดยวิธีบรรยาย ให้นักเรียนอภิปรายกลุ่มน้อยมาก สอนเนื้อหาไม่เหมือนกัน ในวิชาที่นิสิตเรียนหลายกลุ่ม และอาจารย์สอนหลายท่าน สื่อการสอนมีน้อยและไม่ทันสมัย

6.3 ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ได้แก่ อาจารย์ไม่ค่อยมีกลวิธีในการดึงดูดความสนใจ ชอบบังคับผู้เรียน ไม่ให้เกียรติ นิสิตไม่ค่อยมีโอกาสแสดงความคิดเห็น เหม่งวอดกับเวลาเรียนมากเกินไป ไม่เข้าใจและเห็นใจนิสิตที่ต้องมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบทั้งในอาชีพการงานและครอบครัว ห่วงเรียนบางห้อง รอจนอว อากาศไม่ดี น้ำไม่ค่อยไหล หอน้ำคอนข้างสกปรก

6.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน ได้แก่ นิสิตไม่ค่อยได้รับความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษา มีความต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเช่นเดียวกับภาคปกติ อาจารย์บางท่านใจไม่กว้างพอที่จะรับฟังความคิดเห็นของนิสิต และปฏิบัติต่อนิสิตที่เป็นกรูกับพยาบาลไม่เสมอภาคกัน ในตอนท้ายชั่วโมง เมื่อจบบทเรียนแล้วนิสิตและอาจารย์ควรมีโอกาสได้พูดคุยกันเกี่ยวกับปัญหาที่ ำ ไปบ้าง

6.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ ทดสอบด้านความจำมากกว่าความคิดและความเข้าใจ มีอคติต่อผู้เรียน ใช้ความสนิทสนมส่วนตัวในการประเมินผลการให้ทราบผลการสอบย่อยและคํานงานที่ใหทำทุกครั้งที่ตรวจเสร็จแล้ว นิสิตไม่มีโอกาสได้ประเมินผลตนเอง เกิดปัญหาค้นเนื้อหาและการประเมินผลในวิชาที่มีอาจารย์สอนหลายคน เมื่อมีนิสิตเรียนหลายกลุ่ม

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาอภิปราย 5 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ลักษณะพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ พิจารณาได้ 2 ประเด็น คือ

1.1 เมื่อพิจารณาคำเฉลี่ยทัศนะของนิสิตภาคสมทบ ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์เป็นรายคำ พบว่า ทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่สูงกว่าระดับปานกลาง มีอยู่คำเดียวคือ คำคุณลักษณะส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลางมี 4 คำ คือ คำการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน

1.2 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตภาคสมทบ ที่มีต่อพฤติกรรม การสอนของอาจารย์เป็นรายขอ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ที่สูงกว่าระดับ ปานกลางไต่แก แต่กายสุภาพเรียบร้อย มีความเชื่อมั่นในตนเอง ประพฤติตนเป็นแบบ อย่างที่คึกแก่วิทยา มีความรู้กว้างขวางและแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี ทั้งใจ สอนและรักการสอน มีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา เป็นผู้ตรงต่อเวลาและ รับผิดชอบเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน ชี้แจงแผนการเรียนการสอนตลอดภาคเรียนใหญ่เรียนทราบ มอบหมายงานให้แก่ผู้เรียน ชัดเจนไม่คลุมเครือ มีอารมณ์เย็นไมโกรธง่าย และมีความสุภาพและให้เกียรติแก่ผู้เรียน

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า พฤติกรรมที่อาจารย์มีมากที่สุดคือในทักษะของนิสิต ไต่แก คำนึงคุณลักษณะส่วนตัว และ เมื่อพิจารณาเป็นรายขอ ส่วนใหญ่ค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตสูงกว่า เกณฑ์ปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เป็นผู้มีคุณวุฒิทางด้านการ ศึกษา ได้รับการฝึกฝนอบรมเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบในอาชีพครูมาทั้งทางตรง และทางอ้อม จึงตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบของตนอยู่เสมอ ส่วนพฤติกรรม การสอนของอาจารย์ด้านการประเมินผลการเรียนการสอนนั้น นิสิตให้ความเห็นว่า มีน้อยที่สุด และ เมื่อพิจารณาเป็นรายขอ ค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตไม่มีข้อใดสูงกว่า เกณฑ์ ปานกลางเลย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะ นิสิตมีความเห็นว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มักชอบใช้ แบบทดสอบเพื่อเป็นการวัดผลความรู้ความจำมากกว่าการวิเคราะห์ การใช้เหตุผล การ เปรียบเทียบ การสรุป หรืออื่น ๆ กล่าวโดยสรุปแล้วนิสิตยังไม่สนใจที่จะพอใจในวิธีการ ประเมินผลการเรียนการสอนของอาจารย์ จึงสมควรได้รับการพิจารณาแก้ไขให้ดีขึ้น

2. ผลการเปรียบเทียบทักษะของนิสิตภาคสมทบเพศชายกับหญิง พบว่า นิสิต ชายและหญิง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน แตกต่างกันอย่าง ไม่มากนักสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ การวิจัยของ มินวัก จิระนารักษ์ (2519 : 101) และ กัทรา นิกมานนท์ (2521 : 46) ซึ่งพบว่า นิสิตชายและหญิง มีทักษะต่อพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์

แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า เพศมีได้เป็นตัวแปรที่ทำให้นิสัยประเพณี พฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสังคมไทยในปัจจุบัน ชายและหญิงต่างก็มีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะทางด้านการศึกษาได้เปิด โอกาสให้เลือกเรียน หรือแสวงหาความรู้ได้อย่างกว้างขวางตามความต้องการ นอกจากนี้ นิสิตชายและหญิงยังมีความสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น เพศหญิงมีอิสระเสรีมากกว่าแต่ก่อน จึงกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีตามความเห็นส่วนตน เช่นเดียวกับเพศชาย จึงทำให้นิสิตทั้งสองกลุ่มมีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของนิสิตที่มีอายุต่างกัน ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดแล้ว พบว่า นิสิตกลุ่มที่มีอายุน้อย (30 ปีขึ้นไป) มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียนสูงกว่านิสิตกลุ่มที่มีอายุน้อย (ต่ำกว่า 25 ปี) และอายุปานกลาง (25 - 30 ปี) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตกลุ่มที่มีอายุน้อยเป็นผู้ผ่านประสบการณ์การเรียนการสอนมามาก และมีแรงจูงใจในตัวเองสูงมากอยู่แล้วที่จะศึกษาเพื่อให้สำเร็จ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางงานวิชาการและตำแหน่งในวิชาชีพของตนให้สูงขึ้น จึงอาจไม่จำเป็นต้องได้รับแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียนจากอาจารย์มากนัก และอาจมองเห็นว่า พฤติกรรมด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ที่อาจารย์แสดงออกมานั้น แม้จะมีเพียงเล็กน้อยก็อาจดูเหมือนมีมาก แต่ขณะเดียวกัน นิสิตกลุ่มอายุน้อยและอายุปานกลางอาจมองเห็นพฤติกรรมดังกล่าว ในปริมาณขนาดเดียวกันว่ามีปริมาณน้อยเกินไป เพราะแรงจูงใจของตนเองในเรื่องการศึกษาก็มีน้อยอยู่แล้ว ส่วนด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียนนั้น พบว่า นิสิตกลุ่มที่มีอายุน้อยมีทัศนะต่อ

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในค่านี้นั้น สูงกว่านิสิตกลุ่มที่มีอายุน้อยและปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะนิสิตกลุ่มที่มีอายุมากมีวัยใกล้เคียงกับอาจารย์ผู้สอน และส่วนมากเป็น ข้าราชการหรือครู ที่เคยฝึกอบรมหรือศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งนี้มาก่อน อาจารย์จึงมีความ เป็นกันเองกับนิสิตกลุ่มนี้มากกว่านิสิตกลุ่มที่มีอายุน้อยและอายุปานกลาง ซึ่งมีวัย แตกต่างกับอาจารย์ผู้สอนอยู่มาก ตามหลักการเรียนการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ นั้น หากครู ผู้สอนกับผู้เรียนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันแล้ว จะเป็นผลที่ก่อผู้เรียนอย่างยิ่ง ถึงที่ โรเจอร์ส (สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2524 : 61 - 62 อ้างอิงมาจาก Rogers, n.d.) ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ว่า ครูจะต้องเปลี่ยนสภาพ ความเป็น "ครู" ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้ จะต้องเปลี่ยนฐานะ ของตนเองมาเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม และต้องมีความเข้าใจและเห็นใจผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียน ในภาคสมทบ มักมีการต้องรับนิคชอบมากกว่าผู้เรียนภาคปกติ ภาระ รับนิคชอบเหล่านี้มีส่วนทำให้ผู้เรียนในภาคสมทบไม่สามารถมาเรียนตามเวลาที่กำหนด อย่างสม่ำเสมอได้ หรือบางครั้งอาจจะเห็นแก่เหนื่อยเกินไปที่จะเรียน ซึ่งความเหนื่อยนี้ จะเป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ผู้เรียนมีความอดทนในการเรียนรู้น้อยลงได้ ดังนั้นอาจารย์ผู้สอนควรตระหนักถึงความจริงข้อนี้ไว้เสมอ

4. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของนิสิตภาคสมทบที่เรียนวิชาเอกต่างกัน ต่อ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้านพบว่า นิสิตที่เรียนวิชาเอกต่างกัน มีทัศนะ ต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในด้านคุณลักษณะส่วนตัว ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการ เตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน นิสิตมีทัศนะ แตกต่างกัน

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยละเอียดแล้ว พบว่า นิสิตวิชาเอกสังคมศึกษามีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ต่ำกว่านิสิตวิชาเอกอื่น ๆ ทั้งหมดในเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ลักษณะของวิชาสังคมศึกษาต้องมีการศึกษานอกสถานที่ เพื่อจะได้ประสบการณ์จริงและมีความรู้กว้างขวางในเนื้อหาวิชา ซึ่งวิชาเอกอื่น ๆ ไม่จำเป็นต้องใช้วิธีสอนเช่นนี้ และอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะ อาจารย์ส่วนใหญ่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชา เพื่อให้บัณฑิตได้รับความรู้ครบตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร มากกว่าจะสนใจที่จะสร้างแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียนให้แก่บัณฑิต คิดว่านิสิตภาคสมทบเป็นผู้ใหญ่และส่วนมากมีอาชีพแล้ว โดยเฉพาะมีอาชีพครูควรจะได้รับนิยชมตนเอง นอกจากนี้บัณฑิตกับอาจารย์มีเวลาพบปะกันน้อยเพราะ เรียนในเวลาต่างกัน เมื่อจบมทเรียนต่างก็แยกย้ายกันไป นิสิตวิชาเอกสังคมศึกษาจึงอาจมองเห็นว่า พฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนที่อาจารย์แสดงออกมานั้นมีปริมาณน้อยเกินไป ส่วนนิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์สูงกว่านิสิตวิชาเอกอื่น ๆ ทั้งหมดในเกือบทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่มีผู้เรียนจำนวนน้อยที่สุดในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา อาจารย์ผู้สอนนิสิตวิชาเอกวิทยาศาสตร์จึงอาจให้ความเอาใจใส่แก่นิสิตมากเป็นพิเศษ จึงอาจกล่าวได้ว่า การสอนนิสิตจำนวนน้อย ย่อมมีผลดีกว่าการสอนนิสิตจำนวนมาก

5. สรุปข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ได้จากคำถามปลายเปิดในตอนท้ายของแบบสอบถามแต่ละตอน มีดังนี้

5.1 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว นิสิตให้คำตอบเห็นว่า อาจารย์มีการะในการให้บริการสังคมทั้งในและนอกประเทศมากขึ้น สอนวิชาที่ตนไม่ถนัด ไม่สนใจในการอบรมในด้านคุณธรรม มีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาน้อย ไม่มีความจริงจัง ไม่ตรงต่อเวลา ใช้อารมณ์ ไม่มีเหตุผล สอนหลายวิชานิสิตต้องเรียนด้วยทุกเทอม บางเทอมต้องเรียนกับอาจารย์คนเดียวกันถึง 2 วิชา ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย

5.2 ด้านการเตรียมและการสอน นิสิตเห็นว่า ห้องสมุดมีหนังสือน้อย ปกบริการเร็วและการบริการยังไม่ดีพอ สอนเร็วและสัมผัสยากต่อการเข้าใจ ใช้ภาษาต่างประเทศมากเกินไป สอนโดยวิธีบรรยาย ให้มีการอภิปรายกลุ่มน้อยมาก สอนเนื้อหาไม่เหมือนกันในวิชาที่มีนิสิตเรียนหลายกลุ่มและอาจารย์สอนหลายท่าน สื่อการสอนมีน้อย และไม่ทันสมัย

5.3 ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน นิสิตให้ความเห็นว่า ไม่ค่อยมีกลวิธีในการดึงดูดความสนใจ ขอบบังคับเข้มงวด ไม่ให้เกียรติ นิสิตไม่ค่อยมีโอกาส แสดงความคิดเห็น เชนงวกับเวลาเรียนมากเกินไป ไม่เข้าใจและเห็นใจนิสิตที่ต้องมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบทั้งอาชีพการงานและครอบครัว ห้องเรียนบางห้องร้อน อับอ้าว อากาศไม่ดี น้ำไม่ค่อยไหล หอน้ำค่อนข้างสกปรก

5.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน สรุปได้ดังนี้คือ ไม่ได้รับความสะดวกในการติดต่อกับอาจารย์ที่ปรึกษา ต้องการเข้าร่วมกิจกรรมเช่นเดียวกับภาคปกติ อาจารย์บางท่านใจไม่กว้างพอที่จะรับฟังความคิดเห็นของนิสิต และปฏิบัติตนต่อนิสิตที่เป็นครูกับพยาบาลไม่เสมอภาคกัน ในตอนท้ายชั่วโมง เมื่อจบบทเรียนแล้ว นิสิตและอาจารย์ควรมีโอกาสได้พูดคุยกันเกี่ยวกับปัญหาทั่ว ๆ ไปบ้าง

5.5 ด้านการประเมินผลการเรียนการสอน นิสิตให้ความเห็นว่า อาจารย์ใช้วิธีทดสอบถามความจำมากกว่าความคิดเห็นและความเข้าใจ มีอคติต่อนักเรียน ใช้ความสนิทสนมส่วนตัวในการประเมินผลควรให้ทราบผลการสอบย่อยและคํานงานที่ให้ทำ ทุกครั้งที่ตรวจเสร็จแล้ว นิสิตไม่มีโอกาสได้ประเมินผลตนเอง เกิดปัญหาค้นเนื้อหาและการประเมินผลในวิชาที่มีอาจารย์สอนหลายท่าน เมื่อนิสิตเรียนหลายกลุ่ม

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า นิติภาคสมทบเห็นว่า พฤติกรรมด้านคุณลักษณะ ส่วนตัวของอาจารย์อยู่ในเกณฑ์สูง แต่ด้านอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ การเตรียมและการสอน การแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน และการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ในการพัฒนาการเรียน การสอนจึงควรปรับปรุงด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง โดยอาจทำได้ดังนี้ : -

1. สถาบันอุดมศึกษาที่มีการจัดการศึกษาภาคสมทบ ควรจัดให้มีการอบรมผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน ให้มีความรู้ความเข้าใจจิตวิทยาการเรียนรู้นักศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่
2. ควรหาโอกาสจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างนิสิตกับนิสิต เพื่อส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกัน
3. เมื่อสิ้นปีการศึกษา ควรจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการทั้งในระดับผู้บริหารและอาจารย์ผู้สอน เพื่อเป็นการทบทวนบทบาทของอาจารย์ที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่
4. ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาภาคสมทบ ควรมีโครงการติดตามผลและประเมินผลการสอนของอาจารย์ผู้สอน เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยเห็นว่า หากได้มีการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกันให้กว้างขวางออกไปอีก จะทำให้การวิจัยมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น จึงขอเสนอแนะสำหรับผู้สนใจที่จะทำการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เปรียบเทียบทักษะของทั้งอาจารย์ นิติภาคปกติและภาคสมทบ เพื่อศึกษาว่า แต่ละกลุ่มเป็นอย่างไร จะทำให้ได้ข้อมูลชัดเจนยิ่งขึ้น
2. อาจขยายวงศึกษาไปยังวิทยาเขตอื่น ๆ ด้วย เพื่อให้ได้ภาพรวมของทั้งมหาวิทยาลัยและเกิดการเปรียบเทียบที่ชัดเจน
3. ควรศึกษาองค์ประกอบที่ทำให้พฤติกรรมการสอนบางด้านที่สูง และบางด้านที่ต่ำ เพื่อจะค้นหาแนวทางพัฒนาได้ตรงเป้าหมายยิ่งขึ้น

מזרחיאל

บรรณานุกรม

จรรยา นิลินทร์ คำอภิปรายเรื่อง ปัญหา ความจำเป็นและแนวทางในการยกระดับ
มาตรฐานวิชาชีพครู อรุณสภา ผู้จัดการอภิปราย ณ โรงแรมไทยไฮเท็ค
กรุงเทพฯ 16 กรกฎาคม 2523

เจลีนา บุรีภักดิ์ และคนอื่น ๆ "ลักษณะของครูที่ดี" รายงานการวิจัย หน่วยศึกษา
นิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2520. 425 หน้า

ทวีป อภิสัทธ์ "ขบอไซ การเรียนการสอนในสถาบันอุดมศึกษาของไทย" การศึกษา
เอกชน 6(12) : 19 - 21 กันยายน 2524

ทองคูณ หงส์พันธุ์ "ทัศนะพื้นฐานและปัจจัยการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนของนักศึกษา
วิทยาลัยครูบุรีรัมย์" รายงานการวิจัย ศูนย์วิจัยและพัฒนา วิทยาลัยครูบุรีรัมย์
2524. 116 หน้า

ทินกร พันธิโก การศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง
จากทัศนะครูประจำการ ปริญญานิพนธ์ ศึกษ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2526. 54 หน้า อักษรสำเนา

นิโอมล นิมกังรัตน และคนอื่น ๆ "การประเมินพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์
ในคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" รายงานการวิจัย ฝ่ายวางแผนและ
พัฒนา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 2526. 297 หน้า

บ้านสมเด็จเจ้าพระยา. วิทยาลัยครู ลักษณะของครูที่สังคมต้องการ โรงพิมพ์สามมิตร
2518. 127 หน้า

ประสงค์ แสงแก้ว พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในวิทยาลัยครูลำปาง ความพึงพอใจ
และความคาดหวังของนักศึกษา ปริญญานิพนธ์ ศึกษ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2521. 68 หน้า อักษรสำเนา

- ปิ่นวดี จิระนราบุรุษ ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2519. 122 หน้า อักสาเนา
- พจน์ สะเพียรชัย "แนวทางวิจัยสภาพการเรียนรู้การสอนในชั้นโดยการสังเกตที่มีระบบ
แบบแผน" วารสารการวิจัยทางการศึกษา 4(3) : 27 - 35 กันยายน -
ธันวาคม 2517
- ภัทรา นิคมานนท์ และคนอื่น ๆ การศึกษากิจกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์
วิทยาลัยครูจันทบุรี ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา วิทยาลัยครูจันทบุรี
2521. 52 หน้า
- มัลลิกา ปิยะมาลา การสำรวจคุณลักษณะของครูในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปริญญาโท
กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2511. 133 หน้า อักสาเนา
- เมืองทอง แชนมณี "สรุปลักษณะของครูที่ได้จากแบบสอบถามนิสิตแพทย์" รายงานสรุป
การสัมมนาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519.
209 หน้า
- บุษ เกษการณ คู่มือการศึกษานัยใหญ่สายสามัญระดับ 3 - 4 - 5 และแบบฝึกเสริม
หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 8 2518. 264 หน้า อักสาเนา
- รพี สุวรรณชัย และคนอื่น ๆ "อาจารย์มหาวิทยาลัยในประเทศไทย บทบาทจริง
บทบาทคาดหวัง และความเครียดในบทบาท" รายงานการวิจัย สำนักวิจัย
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2521. 86 หน้า
- ถวน สายยศ และ อังกลา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2
ทวีติการพิมพ์ 2524. 286 หน้า
- สมสรร วงษ์บุญน้อย พฤติกรรมการสอนและการบรรยาย ปริญญาโท กศ.ม.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2518. 55 หน้า อักสาเนา

สวัสดิ์ งามงอน "พฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์ในวิชากรสอนวิชาเอก ตาม

ทัศนะของนิสิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก" รายงานการวิจัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก ม.ป.ป. 176 หน้า

สามัญศึกษา, กรม รวมบทความการศึกษาผู้ใหญ่ โรงพิมพ์คุรุสภา 2517, 322 หน้า

สุทธิณี สารรักน และคนอื่น ๆ "ทัศนะคติของนักศึกษาคณะสังคมศาสตร์ ที่มีต่ออาจารย์

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่" บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษา

เล่ม 1 กองวิจัยการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525,

172 หน้า

สุรินทร์ สรสิริ "ครูบุควิทยาสาสตร์และเทคโนโลยีก้าวหน้า" มิตรกร 21(22) :

14 - 17 30 พฤศจิกายน 2521

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ หลักการเรียนรู้อาหรับผู้ใหญ่ พิมพ์ครั้งที่ 2 ทิพย์อักษรการพิมพ์

2524, 80 หน้า

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ และคนอื่น ๆ "บทบาทและสถานะของบัณฑิต (กศ.บ.)

ภาคสาม" เอกสารการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พินิจโลก 2518,

58 หน้า

เสาวลักษณ์ สิงห์วงษา พฤติกรรมการสอนตามการพูด เสียง ท่าทาง และแบบของ

ภาษา ของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน ปริญญานิพนธ์

กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 65 หน้า

อีกสำเนา

อนันต์ ศรีโสภณ การวิเคราะห์จุดมุ่งหมายของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 669 หน้า

อุบลพร ทองอุไทย การประเมินอาจารย์ : วิจัยและเครื่องมือ คุุฑาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2523, 266 หน้า

----- "ลักษณะการสอนของคณาจารย์ในอุดมคติตามความคึกเห็นของนิสิต"

บทสรุปรวมผลงานวิจัยทางการศึกษา เล่ม 1 กองวิจัยการศึกษา สำนักคณะ

กรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525, 172 หน้า

- Bergevin, P. A Philosophy of Adult Education. New York : The Seabury Press, 1967. 356 p.
- Best, John W. Research in Education. Prentice - Hall of India (Privates) Limited, 1964. 372 p.
- Cronbach, Leo Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3 rd.ed., New York, Harper, 1970. 752 p.
- Edward, Troy W. "Student Dropouts of Southern Illinois University." Thesis Abstract Series School of Education. Indiana University, 39 : 6 - 7, 1954.
- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 4 th.ed., New York, McGraw - Hill Inc., 1971. 529 p.
- Flanders, Ned. A. Analyzing Teaching Behavior. Massachusett, Addison - Wesley Publishing Company, 1970. 448 p.
- Ioannis, Paraskevopoulos, "How Student Rate Their Teachers," The Journal of Educational Research, 62 : 25 - 29, September, 1968.
- Kersh, Robert R. and Others. 250 Teaching Techniques. Milwaukee, The Bruce Publishing Company, 1956. 131 p.
- McKeachie, W.J. and Solomon, "Student Rating of Instructors : A Validity Study," The Journal of Educational Research, 51 : 372 - 382, January, 1958.
- Peik, W.E. and Associates. "Qualities of a Good Teacher," School and Society. 68 : 37 - 38, July, 1949.
- Peters, Herman J., Collin W. Bennett and Gail F. Farewell. Introduction to Teaching. New York, Macmillan, 1963. 389 p.
- Richey, Robert W. Planning for Teach. New York, McGraw - Hill, 1958. 326 p.

Romine, Stephen. "Student and Faculty Perceptions of an Effective University Instructional Climate," The Journal of Educational Research. 68 : 139 - 143, December, 1974.

Ryans, David G. Characteristic of Teachers. Massachusetts, George Banta Company, 1960. 416 p.

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะของนิสิตทั้ง 5 ด้าน

แบบสอบถามสำหรับการวิจัย

ถึง นิสิตผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยเรื่อง "การศึกษานักใหญ่ในสถาบันอุดมศึกษา : วิเคราะห์พฤติกรรม การสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ตามทัศนะของนิสิตภาค สมทบ" โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญคือ เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา

ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนทราบถึงทัศนะของ นิสิตที่มีต่อการสอนของตน อันจะเป็นแนวทางให้อาจารย์นำไปพิจารณาปรับปรุงการสอน ของตนให้เกิดประโยชน์ต่อนิสิตมากที่สุดในอนาคตต่อไป นอกจากนี้ ผู้บริหารยังสามารถ ใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการพัฒนาบุคลากรของมหาวิทยาลัย ให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น

การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ จะถือเป็นความลับและจะไม่มีผลกระทบกระเทือน ต่อตัวนิสิตหรือมหาวิทยาลัยแต่อย่างใด การเสนอผลการวิจัยจะกระทำในลักษณะส่วนรวม เพราะฉะนั้น จึงขอให้นิสิตแสดงความคิดเห็นที่ตรงกับความเป็นจริงออกมาให้มากที่สุด ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

แบบสอบถามชุดนี้มีสองตอน แต่ละตอนจะมีคำชี้แจงในการตอบ ก่อนตอบขอให้ นิสิตอ่านคำชี้แจงในการตอบอย่างละเอียด แล้วปฏิบัติตามคำชี้แจงนั้นอย่างครบถ้วน หาก ไม่ทำตามคำชี้แจงหรือไม่ครบ จะทำให้ข้อมูลชุดนี้ไม่สมบูรณ์ และไม่สามารถนำไปใช้ ในการวิจัยได้

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

วรา วัลรัตน์

(นางวรา วัลรัตน์)

หัวหน้าภาควิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา

แบบสอบถาม

คำชี้แจง

แบบสอบถามชุดนี้มีสองตอน ขอให้ท่านพิจารณาทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีตอบ
เสียก่อน และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของท่าน

โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ใน ☐ ตามสถานภาพที่เป็นจริงของท่าน

1. เพศ ☐ ชาย
☐ หญิง
2. อายุ ☐ ต่ำกว่า 25 ปี
☐ ระหว่าง 25 - 30 ปี
☐ 30 ปีขึ้นไป
3. วิชาเอก ☐ พลศึกษา
☐ สุขศึกษา
☐ วิทยาศาสตร์
☐ ภาษาไทย
☐ สังคมศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ให้ท่านพิจารณาว่า อาจารย์ที่สอนใช้พฤติกรรมตามที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อระดับใด เป็นการพิจารณาที่ไม่ได้เจาะจงว่าเป็นอาจารย์ท่านใด แต่ประเมินอาจารย์โดยส่วนรวมที่ท่านได้เรียนด้วย นับตั้งแต่เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พุทธศึกษา จนถึงขณะนี้ ในแบบสอบถามแต่ละข้อมีช่องให้ประเมินความคิดเห็น 5 ช่อง คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้เขียนเครื่องหมายลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดเพียงช่องเดียว และให้เติมข้อความในที่ว่างข้างท้ายแบบสอบถาม เพื่อให้ท่านได้ให้ข้อคิดเห็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ตัวอย่างแบบสอบถาม

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๐ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย		✓			

จากตัวอย่างนี้ หมายความว่า ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนโดยส่วนรวมแต่งกายสุภาพเรียบร้อยมาก

ต่อไปนี้ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ทรงคัมความเป็นจริงมากที่สุด

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. <u>ด้านคุณลักษณะส่วนตัว</u>					
1. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย					
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง					
3. ปฏิบัติตนต่อผู้เรียนด้วยความ จริงใจและยุติธรรม					
4. เข้าใจความแตกต่างระหว่าง บุคคลเกี่ยวกับความสามารถ ในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน					
5. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แก่ผู้เรียน					
6. มีความรู้กว้างขวางและแม่นยำ ในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี					
7. ตั้งใจสอนและรักการสอน					
8. มีความสามารถในการถ่ายทอด เนื้อหาวิชา					
9. เป็นผู้ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบ เอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน					
10. มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ ปัจจุบัน					
ข้อคิดเห็นอื่น ๆ					
.....					
.....					

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2. <u>งานการเตรียมและการสอน</u>					
11. <u>ชี้แจงแผนการเรียนการสอน</u> ตลอดภาคเรียนให้ผู้เรียนทราบ					
12. <u>ให้ห้องสมุดจัดเตรียมเอกสาร</u> ตำรา และวัสดุต่าง ๆ ที่ได้นำ มาให้นักเรียนใช้ประกอบการเรียน					
13. <u>จัดหาสื่อการสอนมาช่วย</u> สอนให้สอดคล้องกับบทเรียน					
14. <u>ให้ผู้เรียนเตรียมบทเรียนหรือ</u> ค้นคว้ามาล่วงหน้า					
15. <u>ใช้เทคนิควิธีการสอนหลายแบบ</u>					
16. <u>เนื้อหาที่สอนเป็นความรู้ใหม่</u> และทันสมัย					
17. <u>อธิบายหรือตอบข้อสงสัยได้</u> ละเอียดชัดเจน					
18. <u>สอนให้ผู้เรียนรู้จักนำสิ่งที่</u> เรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ต่อชีวิตประจำวัน					
19. <u>สอนเนื้อหาวิชาติดต่อกัน และ</u> มีลำดับขั้นตอนทำให้ง่ายต่อ การเรียนรู้					

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20. ให้มีการอภิปรายกลุ่ม เพื่อ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
21. ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียน ใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล					
22. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิด ริเริ่มและรู้จักวิพากษ์วิจารณ์					
23. สรุปเนื้อหาสาระสำคัญทุกครั้ง ที่จบบทเรียน					
24. การมอบหมายงานให้แกผู้เรียน ชัดเจนไม่คลุมเครือ ข้อคิดเห็นอื่น ๆ					
.....					
.....					
.....					
3. <u>ความแรงใจและการเสริมแรงทางการเรียน</u>					
25. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความ เชื่อมั่นในตนเอง					
26. มีมุขตลกและกลวิธีต่าง ๆ เพื่อ ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน					
27. ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความ สนุกและสบายใจ					

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28. มีวิธีพูดเพื่อให้ผู้เรียนเกิด ขวัญและกำลังใจในการเรียน					
29. รับฟังคำตอบและความคิดเห็น ของผู้เรียนด้วยความสนใจ					
30. ส่งเสริมหรือยกย่องชมเชย ผลงานของผู้เรียน					
31. นำผลงานความคิดเห็นของ ผู้เรียนมาสัมพันธ์กับการเรียน การสอน					
32. ผู้เรียนมีโอกาสเลือกทำงาน หรือคนควาทัวข้อที่ตนสนใจ					
33. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือ ปฏิบัติจริงมิใช่รับฟังแต่เพียง ทฤษฎี					
ข้อคิดเห็นอื่น ๆ					
.....					
.....					
.....					
4. <u>ความสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับผู้เรียน</u>					
34. สร้างความคุ้นเคยและเป็น กันเองกับผู้เรียน					
35. มีอารมณ์เย็น ไม่โกรธง่าย					

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
36. ใ้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน					
37. มีความสุภาพและให้เกียรติแก่ผู้เรียน					
38. มีความเข้าใจและเห็นใจผู้เรียน					
39. ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนด้วยความเต็มใจ					
40. มีเวลาให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน					
ข้อคิดเห็นอื่น ๆ					
.....					
.....					
.....					

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
5. <u>ด้านการประเมินผลการเรียนรู้การสอน</u>					
41. มีการซักถามผู้เรียนเพื่อ วัดความเข้าใจในเรื่องที่ กำลังเรียน					
42. ให้ทำแบบฝึกหัดเพื่อวัดผล การเรียนรู้การสอนที่ผ่านมา					
43. มีการทดสอบย่อยอยู่เสมอ					
44. ตรวจและคืนงานแก่ผู้เรียน ทุกครั้งที่ทำ					
45. ให้ผู้เรียนมีโอกาสประเมิน ผลงานของตนเอง					
46. ผู้เรียนได้รับรู้ผลการเรียน หรือการทำงานของตน					
47. สร้างแบบทดสอบที่ตรวจสอบ ความสามารถ ไม่ใช่ ตรวจสอบความจำอย่างเดียว					
48. ใช้วิธีการประเมินผลหลายแบบ ซอกกึกเห็นอื่น ๆ					
.....					
.....					
.....					

ภาคผนวก ข.

ตารางความถี่และค่าเฉลี่ยทักษะของนิสิตปี 5 คำน

ตาราง แสดงความถี่และค่าเฉลี่ยหัตถะของนิสิต ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์
 ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรง
 ทางการเรียนรู้ ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับนักเรียน และด้านการประเมินผล
 การเรียนการสอน

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$
1. <u>ด้านคุณลักษณะส่วนตัว</u>						
1. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย	32	219	126	3	0	3.74
2. มีความเชื่อมั่นในตนเอง	38	272	68	2	0	3.91
3. ปฏิบัติตนต่อผู้เรียนด้วยความจริงใจและยุติธรรม	26	131	190	31	2	3.39
4. เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลเกี่ยวกับความสามารถในทางต่าง ๆ ของผู้เรียน	10	103	213	51	3	3.17
5. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน	26	173	152	24	3	3.52
6. มีความรูกว้างขวางและแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอนเป็นอย่างดี	50	246	77	7	0	3.89
7. ตั้งใจสอนและรักการสอน	26	208	131	15	0	3.64
8. มีความสามารถในการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา	31	191	143	15	0	3.63
9. เป็นผู้ตรงต่อเวลาและรับผิดชอบเวลาที่ใช้ต่อการเรียนการสอน	24	176	156	21	3	3.52

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$
10. มีความรอบรู้และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน	41	234	98	7	0	3.81
2. <u>การเตรียมการสอน</u>						
11. ชี้แจงแผนการเรียนการสอนตลอดภาคเรียนใหญ่เรียนทราบ	80	182	97	19	2	3.84
12. ในห้องสมุดจัดเตรียมเอกสาร ตำรา และวัสดุต่าง ๆ ที่ได้นำมาใหญ่เรียนประกอบเรียน	27	91	167	80	15	3.09
13. จัดหาสื่อการสอนมาช่วยสอนโดยสอดคล้องกับบทเรียน	14	69	164	105	28	2.83
14. ใหญ่เรียนเตรียมบทเรียนหรือถามว่าขาดงหนา	7	107	185	69	12	3.07
15. ใช้เทคนิควิธีการสอนหลายแบบ	4	75	190	97	14	2.89
16. เนื้อหาที่สอนเป็นความรู้ใหม่และทันสมัย	16	124	205	31	4	3.31
17. อธิบายหรือตอบข้อสงสัยได้ละเอียดถี่ถ้วน	26	158	162	33	1	3.46
18. สอนใหญ่เรียนรู้จักนำสิ่งที่เรียนไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน	32	157	158	28	5	3.48

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$
19. สอนเนื้อหาวิชาติดต่อกันและมีลำดับขั้นตอนทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้	24	155	177	24	0	3.47
20. ให้มีการอภิปรายกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	28	118	157	67	10	3.23
21. ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล	8	109	202	51	10	3.14
22. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มและรู้จักพิจารณาวิจารณ์	14	115	183	58	10	3.17
23. สรุปเนื้อหาสาระสำคัญทุกครั้งที่จบบทเรียน	10	102	109	80	19	3.01
24. การมอบหมายงานให้ผู้เรียนชัดเจนไม่คลุมเครือ	37	164	163	14	2	3.50
3. <u>ความแรงใจและการเสริมแรงทางการเรียน</u>						
25. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง	15	139	181	42	3	3.32
26. มีข้อตกลงและกลวิธีต่าง ๆ เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน	19	93	192	72	4	3.13
27. ทำให้ผู้เรียนเรียนด้วยความสนุกและสบายใจ	10	103	200	59	8	3.13

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$
28. นวัตกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดขวัญและกำลังใจในการเรียน	7	103	179	85	6	3.05
29. รับฟังคำตอบและความคิดเห็นของผู้เรียนด้วยความสนใจ	17	154	156	45	8	3.33
30. ส่งเสริมหรือยกย่องชมเชยผลงานของผู้เรียน	6	58	215	89	12	2.89
31. นำผลงานความคิดเห็นของผู้เรียนมาสัมพันธ์กับการเรียนการสอน	4	60	204	98	14	2.85
32. ผู้เรียนมีโอกาสเลือกทำงานหรือคนกว่าหัวข้อที่ตนสนใจ	7	54	152	125	42	2.63
33. ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงมิใช่รับฟังแต่เพียงทฤษฎี	7	90	162	99	22	2.90
4. <u>ความสัมพันธ์ระหว่างครูสอนกับผู้เรียน</u>						
34. สร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเองกับผู้เรียน	30	140	167	37	6	3.40
35. มีอารมณ์เย็นไมโกรธง่าย	37	182	139	20	2	3.61
36. ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	13	140	174	42	3	3.33

พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$
37. มีความสุภาพและให้เกียรติแก่ผู้เรียน	42	191	130	17	0	3.68
38. มีความเข้าใจและเห็นใจผู้เรียน	17	130	160	53	4	3.29
39. ให้ความช่วยเหลือผู้เรียนด้วยความเต็มใจ	23	140	170	41	6	3.35
40. มีเวลาให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนทั้งในและนอกห้องเรียน	16	96	135	102	31	2.91
<u>5. การประเมินผลการเรียนการสอน</u>						
41. มีการซักถามผู้เรียนเพื่อวัดความเข้าใจในเรื่องที่กำลังเรียน	8	121	175	72	4	3.15
42. ให้อาจารย์ผู้สอนที่ผ่านมาเรียนการสอนที่นานมา	11	70	140	124	27	2.77
43. มีการทดสอบย่อยอยู่เสมอ	4	59	167	121	29	2.71
44. ตรวจและกึ่งงานแก่ผู้เรียนทุกครั้งที่ได้รับ	11	72	126	102	69	2.62
45. ให้อาจารย์ผู้สอนมีโอกาสนำผลงานของตนเอง	3	40	159	134	44	2.54
46. ผู้เรียนได้รับรู้ผลการเรียนหรือการทำงานของตน	14	88	155	97	26	2.91
47. สร้างแบบทดสอบที่ตรวจสอบความสามารถไม่ใช่ตรวจสอบความจำอย่างผิวเผิน	9	80	185	80	26	2.91
48. ให้อาจารย์ผู้สอนประเมินผลหลายแบบ	9	77	102	92	20	2.90

ภาคผนวก ก.

- ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
- ค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อ

๑.๑
การหาค่าเฉลี่ยของแบบสอบถาม

$$\text{สูตร } S_t^2 = \frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{40 \times 1027508 - (6374)^2}{40 \times 39}$$

$$= \frac{41100320 - 40627876}{1560}$$

$$= \frac{472444}{1560}$$

$$= 302.85$$

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{S_1^2}{S_t^2} \right\}$$

$$\text{แทนค่า} = \frac{48}{48-1} \left\{ 1 - \frac{26.89}{302.85} \right\}$$

$$= \frac{48}{47} \times \frac{27596}{30285}$$

$$= 0.93$$

ตาราง แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) เป็นรายข้อ ของแบบสอบถามทัศนะของนิสิต
ที่มีต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	13.85	20	8.10
2	5.23	21	8.75
3	4.29	22	8.75
4	7.92	23	4.62
5	7.62	24	8.42
6	6.54	25	8.10
7	2.79	26	8.10
8	8.42	27	6.82
9	10.00	28	14.29
10	6.84	29	7.37
11	5.24	30	9.00
12	7.92	31	10.00
13	10.45	32	7.60
14	9.00	33	6.45
15	15.71	34	7.83
16	7.50	35	8.67
17	7.78	36	8.67
18	6.47	37	8.42
19	7.50	38	7.62

ตาราง (ตธ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
39	8.33	44	8.33
40	15.33	45	8.64
41	7.62	46	8.64
42	6.30	47	5.56
43	7.50	48	14.29

การศึกษาผู้ใหญ่ในสถาบันอุดมศึกษา : วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์
ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ

บทคัดย่อ
ของ
วรรณา วิไลรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สิงหาคม 2528

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์
ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา ตามทัศนะของนิสิตภาคสมทบ เครื่องมือที่ใช้
ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งมีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ช่วง
สำหรับให้นิสิตประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน คือ
ด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและการสอน ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรง
ทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และด้านการประเมินผล
การเรียนการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ นิสิตปริญญาตรีภาคสมทบ คณะศึกษาศาสตร์
จำนวน 380 คน ซึ่งสุ่มมาร้อยละ 50 ของนิสิตแต่ละวิชาเอก คือ วิชาเอกพลศึกษา
สุขศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา

ผลของการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. นิสิตภาคสมทบมีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยส่วนรวม
ในการคุณลักษณะส่วนตัวสูงกว่าเกณฑ์ปานกลาง ส่วนด้านการเตรียมและการสอน
ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน
และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง
2. ความแตกต่างระหว่างเพศ ไม่ได้เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ นิสิตภาคสมทบ
มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในแต่ละด้านแตกต่างกัน
3. เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างอายุของนิสิต พบว่า นิสิตที่มีอายุน้อยกว่า
(30 ปีขึ้นไป) อายุปานกลาง (25 - 30 ปี) และอายุน้อย (ต่ำกว่า 25 ปี)
มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ในด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการเตรียมและ
การสอน และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านแรงจูงใจ
และการเสริมแรงทางการเรียน และด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
4. เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างนิสิตแต่ละวิชาเอก พบว่า นิสิตวิชาเอก
พลศึกษา สุขศึกษา ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา มีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอน
ของอาจารย์ ในด้านคุณลักษณะส่วนตัวไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการเตรียมและการสอน
ด้านแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน ด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน
และด้านการประเมินผลการเรียนการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

UNIVERSITY ADULT EDUCATION : AN ANALYSIS OF TEACHING BEHAVIORS
OF INSTRUCTORS AT SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY ; PALASUKSA CAMPUS
AS PERCEIVED BY DEGREED PART - TIME STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
WANNA WILAIRAT

Presented in partial fulfillment of the requirement
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

August 1985

The objective of the study was to analyze teaching behaviors of the instructors of Srinakharinwirot University, Palasuksa Campus, from the part time student's viewpoint. A five - point - scale questionnaire was used, asking the student's opinion on the instructor's teaching behaviors in the following aspects : personal characteristics, teaching preparation and actual instruction, motivation and learning reinforcement, instructor - student interaction and teaching evaluation. Questionnaire forms were distributed to 380 part time students who were in the B.Ed. program of the Faculty of Education, 1984. A 50 % random sample of students was taken from each major field namely : Physical Education, Health Education, Thai, Science, and Social Studies.

The results of the study are as the followings :

1. As a whole, the part time student's attitude towards the instructor's teaching behavior on the personal characteristics aspect is above average , but on the teaching preparation and actual instruction, motivation and learning reinforcement, instructor - student interaction and teaching evaluation are at the means.

2. The part time student's sex is not a major variable which would cause a statistically significant difference in the instructor's teaching behavior.

3. On the age variable, it is found that the high - age group (30 years and over), the medium - age group (25 - 30 years) and the lower - age group (under 25 years) exhibit no statistically difference on the instructor's personal characteristics, teaching preparation and actual instruction, and teaching evaluation, but there are significant differences on motivation and learning reinforcement and instructor - student interaction.

4. There is no statistically significant difference on the part time student's attitude towards the instructor's personal characteristics among those who hold different majors : Physical Education, Health Education, Thai , Science and Social Studies, but there are statistically significant differences on their attitudes towards the instructor's teaching preparation and actual teaching, motivation and learning reinforcement, . instructor - student interaction and teaching evaluation.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	บรรณ	วิไลรัตน์		
ภูมิลำเนา	131	ภ. ถนนนางพิม	อ. เมือง	จ. สุพรรณบุรี
การศึกษา	2490	จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	โรงเรียนสุพรรณภูมิ	อ. เมือง จ. สุพรรณบุรี
	2496	จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	โรงเรียนสตรีประจำจังหวัด สุพรรณบุรี	
	2501	จบประโยคครูมัธยม	โรงเรียนการเรือนพระนคร	
	2505	จบการศึกษามัธยมศึกษา	วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร	
	2528	จบการศึกษามหาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	
หน้าที่ราชการ	2502	ครูตรีโรงเรียนวัดไผ่เงินโชตนาราม		
	2506	ครูตรีโรงเรียนสามัญวัดประมูรวงศาवास		
	2511	ครูโทวิทยาลัยพลศึกษา		
	2514	อาจารย์โทวิทยาลัยวิชาการศึกษาพลศึกษา		
	2528	อาจารย์ระดับ 6	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา	